

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

**INFORMACJA O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU
LISTOPAD 2007 R.**

Warszawa, 20 grudnia 2007 r.

Spis treści

	strona
Wstęp	3
Rynek pracy	5
Rolnictwo	10
Przemysł	15
Budownictwo	19
Budownictwo mieszkaniowe	20
Rynek wewnętrzny	21
Transport	23
Handel zagraniczny	25
Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji	34
Ceny	34
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	43
Budżet państwa	46
Pieniądz	49

*   *

*

Produkt krajowy brutto w III kwartale 2007 r.	52
Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju	59
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Unii Europejskiej	62

Uwaga:

Główny Urząd Statystyczny prezentuje w Internecie publikację pt. „Polska – podstawowe tendencje”, zawierającą obszerny zestaw kwartalnych i rocznych wskaźników makroekonomicznych (wersja polska i angielska).

Publikacja składa się z trzech części, bieżąco aktualizowanych. W części I zawarte są kwortalne wskaźniki makroekonomiczne od 1997 r. (20 szeregów czasowych), w części II – statystyczne wskaźniki gospodarcze w rozszerzonym zakresie w układzie kwartalnym, począwszy od 1997 r. (blisko 460 szeregów czasowych), a w części III – roczne wskaźniki gospodarcze od 1995 r. (odpowiednio ponad 260).

Publikacja udostępniona jest **nieodpłatnie**.

Adres w Internecie: www.stat.gov.pl

Wstęp

W listopadzie br. utrzymały się tendencje wzrostowe w gospodarce, co potwierdza wysoka dynamika produkcji sprzedanej przemysłu, budownictwa oraz usług. Podobnie jak w 2006 r. obserwowano wysokie tempo wzrostu gospodarczego, pobudzanego przez popyt krajowy, zarówno inwestycyjny jak i konsumpcyjny. Nakłady brutto na środki trwałe w okresie trzech kwartałów br. były wyższe niż przed rokiem o 21,7%, tj. w skali nienotowanej od dziesięciu lat. Na wysoką dynamikę inwestowania wpływała korzystna od kilku lat sytuacja finansowa przedsiębiorstw, pozytywna ocena przez podmioty gospodarcze perspektyw krajowego i zagranicznego popytu oraz konieczność powiększania mocy produkcyjnych. Popyt konsumpcyjny kształtował się pod wpływem wysokiej dynamiki realnych wynagrodzeń, atrakcyjnej oferty dóbr konsumpcyjnych, wzrostu kredytów, przy utrzymujących się wysokich wskaźnikach koniunktury konsumenckiej.

W listopadzie br. produkcja sprzedana przemysłu była o 8,3% wyższa niż przed rokiem, a w okresie jedenastu miesięcy o 9,9%, przy wzroście wydajności pracy o 6,2% i przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 9,2%. Spośród głównych grupowań przemysłowych, najbardziej zwiększyła się sprzedaż w przedsiębiorstwach produkujących dobra konsumpcyjne trwałe (o ok. 19%) i inwestycyjne (o ok. 17%).

W skali roku wzrost produkcji budowlano-montażowej w listopadzie br. wyniósł 11,1%, a w okresie styczeń–listopad br. odpowiednio 16,1%. Umocniły się pozytywne tendencje w budownictwie mieszkaniowym. W listopadzie br. liczba mieszkań oddanych do użytkowania była o 24,4% większa niż rok temu, a w okresie styczeń–listopad br. – o 16,3%. W ciągu jedenastu miesięcy o 36,9% zwiększyła się liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto i o 49,1%, na budowę których wydano pozwolenia.

W listopadzie br. utrzymał się wysoki wzrost sprzedaży detalicznej realizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (15,1% w skali roku). W rezultacie, w okresie styczeń–listopad br. sprzedaż detaliczna zwiększyła o 14,6%.

Znacznie – chociaż wolniej niż ub. roku – rosły obroty handlowe z zagranicą. Wobec mniejszej dynamiki eksportu niż importu pogorszyło się ujemne saldo wymiany towarowej. W okresie styczeń–październik br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, eksport liczony w euro zwiększył się o 14,2%, a import – o 16,4%. Znacznie wzrósł eksport do krajów

Europy Środkowo-Wschodniej (o 26,1%), w tym do Rosji (o 26,3%) i na Ukrainę (o 29,7%). Pod względem przyrostu importu (39,4%) pierwszą pozycję zajmowały Chiny, będące po Niemczech i Rosji trzecim największym dostawcą towarów. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 13,2 mld EUR, wobec 10 mld EUR przed rokiem.

W okresie styczeń–listopad br., odnotowano wyższy niż przed rokiem wzrost cen zarówno towarów i usług konsumpcyjnych (2,3%), jak i produkcji budowlano-montażowej (7,7%). Wzrost cen produkcji sprzedanej przemysłu (2,3%) był natomiast zbliżony do obserwowanego w analogicznym okresie 2006 r. W listopadzie br. ceny konsumpcyjne były o 3,7% wyższe niż w grudniu ub. roku (wobec 1,6% odpowiednio przed rokiem). W porównaniu z październikiem br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły o 0,7%, natomiast w skali roku – o 3,6% (wobec 1,4% przed rokiem) przekraczając górną granicę celu inflacyjnego określonego przez Radę Polityki Pieniężnej (2,5%).

W listopadzie br. na rynku rolnym większość podstawowych produktów pochodzenia roślinnego oraz drób i mleko były znacznie droższe niż w analogicznym miesiącu ub. roku. Wpłynęło to na wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych, który wyniósł w tym okresie 7,6%, wobec 2,2% przed rokiem. W porównaniu z październikiem ceny na rynku rolnym spadły, z wyjątkiem cen mleka i ziemniaków w skupie.

Utrzymała się silna presja na wzrost wynagrodzeń. W listopadzie br. były one w sektorze przedsiębiorstw nominalnie o 12,0% (realnie o 8,3%) wyższe niż przed rokiem, a po jedenastu miesiącach – o 9,5% (realne 7,1%). Notowano dalszy wzrost płac w budownictwie (w listopadzie br. wzrost nominalny w skali roku 16,9%). Relatywnie wysoką dynamiką charakteryzowały się wynagrodzenia w przemyśle (wzrost 12,6%) oraz w handlu i naprawach (12,1%).

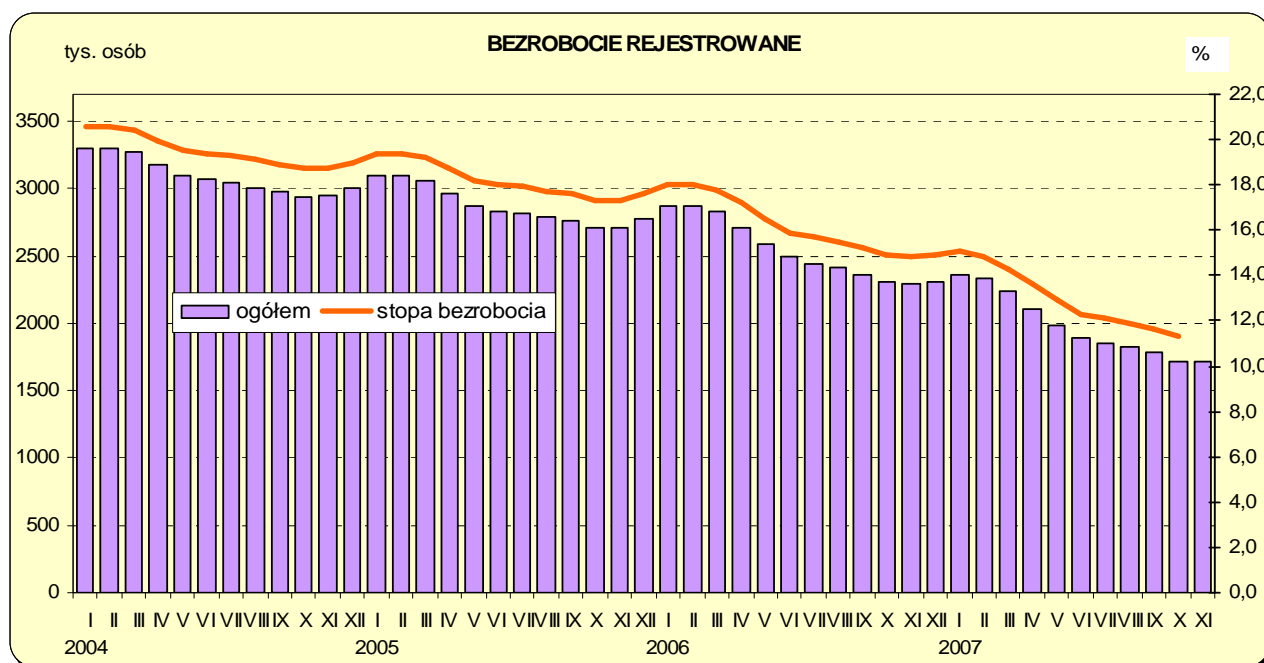
Wzrost inflacji wpłynął na spadek przeciętnych realnych świadczeń społecznych. W listopadzie br. siła nabywcza przeciętnych emerytur i rent pracowniczych była o 1,9% niższa niż w listopadzie ub. roku (w okresie jedenastu miesięcy br. wzrosła nieznacznie – o 0,3%). Obniżyły się realne emerytury i renty rolników indywidualnych (odpowiednio o 3,6% i 1,3%).

Na rynku pracy systematycznie rósł popyt na pracowników. Zwiększyło się zatrudnienie i zmalało bezrobocie. W listopadzie br. w sektorze przedsiębiorstw zatrudnienie było o 247,4 tys. osób (o 5,0%) wyższe niż rok temu. W tym czasie rejestrowane bezrobocie zmalało o 567,8 tys., a jego stopa wyniosła 11,2% (w listopadzie 2006 r. – 14,8%).

Wzrost dochodów budżetu państwa był znacznie wyższy niż wydatków (19,6%, wobec 11,5%). W rezultacie deficyt budżetowy wyniósł 6,0 mld zł, co stanowiło 20% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2007 r.

Rynek pracy

W listopadzie br. utrzymała się wysoka dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw. Nadal systematycznie obniżała się stopa bezrobocia. W strukturze bezrobotnych znacząco wzrósł udział osób powyżej 50 roku życia, a zmalał ludzi młodych (25 lat i mniej). Zwiększającej się liczbie pracujących i obniżającemu się bezrobociu towarzyszył wysoki wzrost popytu na pracę. W końcu III kwartału br. najwięcej nowo utworzonych wolnych miejsc pracy przeznaczonych było dla robotników przemysłowych i rzemieślników, a ich liczba najbardziej zwiększyła się dla pracowników zatrudnionych przy pracach prostych (prawie trzykrotny wzrost w ujęciu rocznym).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń-listopad br. ukształtowało się na poziomie 5137,3 tys. osób i w skali roku było większe o 4,7% (odpowiednio w ub. roku wzrost o 2,9%). Utrzymał się spadek przeciętnego zatrudnienia w sekcji górnictwo (o 1,7%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę (o 0,7%). W pozostałych sekcjach notowano dalszy wzrost przeciętnego zatrudnienia, wysoki m.in. w sekcji budownictwo (9,4%), obsługa nieruchomości i firm (6,8%) i handel i naprawy oraz hotele i restauracje (po 6,6%). Wśród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu, największy wzrost przeciętnego zatrudnienia odnotowano w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep

(o 12,0%), produkcji maszyn i aparatury elektrycznej oraz wznoszeniu budynków i budowli; inżynierii lądowej i wodnej (po 9,9%), produkcji wyrobów z metali (o 9,6%). W okresie jedenastu miesięcy br. przeciętne zatrudnienie najbardziej spadło w produkcji odzieży i wyrobów futrzarskich (o 5,4%), górnictwie węgla kamiennego i brunatnego; wydobywaniu torfu (o 2,7%) oraz w dziale wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,1%).

W listopadzie br. **przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 5233,4 tys., tj. było o 5,0% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu w ub. roku o odpowiednio 3,8%).

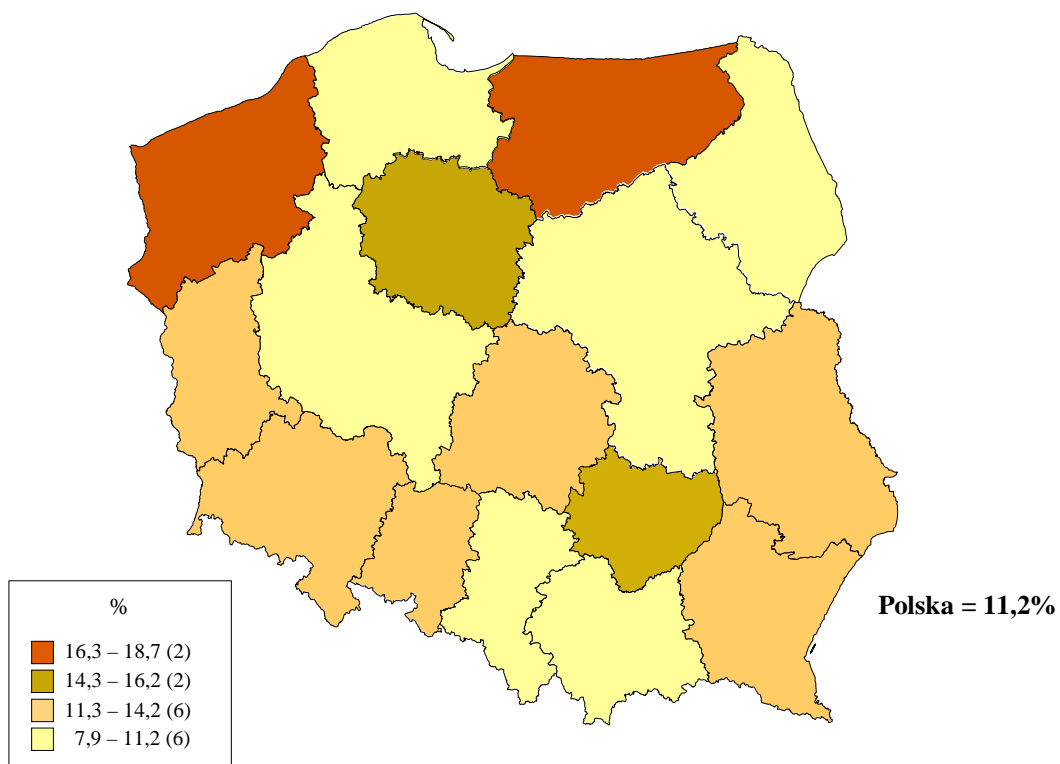
Przeciętne zatrudnienie w poszczególnych sekcjach sektora przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	XI 2007		I–XI 2007	
	w tys.	analogiczny okres poprzedniego roku=100		w tys.
Sektor przedsiębiorstw	5233,4	105,0	104,7	5137,3
w tym:				
Przemysł	2597,3	103,6	103,4	2561,2
górnictwo.....	176,7	98,3	98,3	177,9
przetwórstwo przemysłowe	2221,7	104,4	104,2	2184,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę.....	198,9	99,6	99,3	198,9
Budownictwo	365,3	107,2	109,4	356,3
Handel i naprawy	983,9	107,8	106,6	953,1
Hotele i restauracje.....	90,4	106,6	106,6	90,7
Transport, gospodarka magazynowa i łączność.....	509,9	102,9	102,9	507,9
Obsługa nieruchomości i firm	512,2	107,8	106,8	495,0

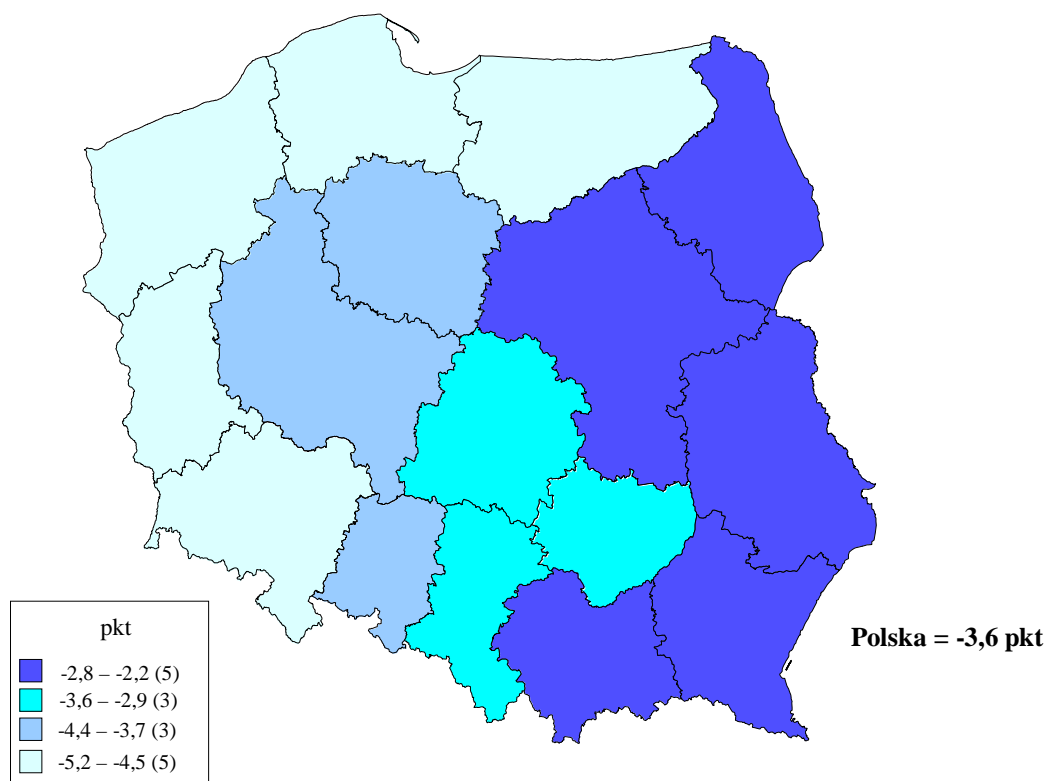
W końcu listopada br. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy wyniosła 1719,4 tys. i była o 1,5 tys. niższa od notowanej przed miesiącem oraz o 567,8 tys. – niż przed rokiem. **Stopa bezrobocia** wyniosła 11,2% i podobnie jak w październiku br. w ujęciu rocznym spadła o 3,6 pkt. W porównaniu z poprzednim miesiącem obniżyła się ona natomiast o 0,1 pkt. W stosunku do listopada ub. roku udział bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo zmniejszył się we wszystkich województwach, najbardziej w lubuskim (o 5,2 pkt) i dolnośląskim (o 5,1 pkt). Najwyższą stopę bezrobocia rejestrowanego odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (18,7%) i zachodniopomorskim (16,3%), a najniższą (7,9%) – w woj. wielkopolskim. Relatywnie niski wskaźnik bezrobocia wystąpił również w woj. małopolskim (8,8%), mazowieckim (9,1%) oraz śląskim (9,3%).

W listopadzie br. liczba **nowo zarejestrowanych** bezrobotnych wyniosła 227,9 tys. osób i była o 2,4% niższa niż przed rokiem. Wśród nowych rejestracji większość nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział wzrósł w stosunku do roku poprzedniego o 1,4 pkt do 83,1%. Osoby dotychczas niepracujące stanowiły 27,5% (wobec 26,6% przed rokiem).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2007 R.
Stan w końcu listopada

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO
W okresie listopad 2006 r.– listopad 2007 r.

Z ewidencji bezrobotnych **skreślono** 229,4 tys. osób, tj. o 7,5% mniej niż w listopadzie ub. roku. Nadal główną przyczynę wyrejestrowania stanowiło podjęcie pracy, w wyniku którego z rejestru wykreślono 93,3 tys. bezrobotnych (wobec 105,4 tys. w ub. roku). W konsekwencji ich udział w ogóle wyrejestrowanych zmalał z 42,5% przed rokiem do 40,7%. Pracę niesubsydiowaną (w tym sezonową) podjęło 77,7 tys. osób, a subsydiowaną (m.in. prace interwencyjne i roboty publiczne) – 15,6 tys. osób (w listopadzie ub. roku odpowiednio 93,7 tys. i 11,7 tys.). Spośród pozostałych osób wykreślonych z ewidencji, znacząco zwiększył się udział osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców (o 2,4 pkt w skali roku do 13,1%). Zmniejszył się odsetek osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy – do poziomu 31,8% (wobec 33,2% przed rokiem). Nieznacznie wzrósł udział osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,2 pkt do 3,7%). Odsetek osób, które nabyły prawa emerytalne lub rentowe, podobnie jak przed rokiem, wyniósł 0,7%.

Bez prawa do zasiłku pozostawało w końcu listopada br. 1480,2 tys. osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 0,7 pkt (do 86,1%).

Do osób **w szczególnej sytuacji na rynku pracy** należą m.in. długotrwale bezrobotni¹, których udział w zarejestrowanych ogółem wyniósł w końcu listopada br. 63,1%, tj. o 2,7 pkt mniej niż przed rokiem. Znacząco zwiększył się odsetek osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 2,9 pkt do 21,5%) a spadł – osób młodych (do 25 roku życia), które stanowiły 19,2% bezrobotnych ogółem (o 1,9 pkt mniej niż przed rokiem). Kwalifikacji zawodowych nie posiadało 31,2% zarejestrowanych (spadek w skali roku o 1,3 pkt), 4,6% samotnie wychowywało małe dzieci (wobec 3,8% przed rokiem), natomiast 3,8% stanowili niepełnosprawni (przed rokiem 3,1%).

W listopadzie br. do urzędów pracy zgłoszono 85,6 tys. **ofert zatrudnienia**, tj. o 7,8% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku, a jednocześnie o 23,8% mniej niż przed miesiącem. Spośród wszystkich ofert 22,4% pochodziło z sektora publicznego (wobec 19,4% przed rokiem). Z danych na koniec listopada wynika, że liczba ofert niewykorzystanych dłużej niż jeden miesiąc zwiększyła się w skali roku o 72,7% i stanowiła 39,6% ogółu dostępnych ofert (wobec 30,8% przed rokiem).

W końcu listopada br. 162 zakłady pracy **zadeklarowały zwolnienie** w najbliższym czasie 12,3 tys. pracowników, w tym z sektora publicznego – 4,9 tys. osób (przed rokiem odpowiednio 223 zakłady, 14,4 tys. pracowników, w tym z sektora publicznego – 1,5 tys. osób).

---

¹ Zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Według wyników kwartalnego badania **popytu na pracę**, przeprowadzanego w jednostkach gospodarki narodowej, w końcu III kwartału br. 14,7% badanych średnich i dużych firm (tj. 20,8 tys. podmiotów) wykazało 127,9 tys. **wolnych miejsc pracy** (przed rokiem 9,8% badanych firm dysponowało 79,9 tys. wolnych miejsc pracy). W jednostkach o liczbie pracujących 10–49 osób odnotowano ponad 2-krotny wzrost wolnych miejsc pracy, a w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 49 osób wyniósł on 44,6%. Największą liczbą wolnych miejsc pracy, podobnie jak przed rokiem, dysponowały średnie i duże podmioty prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (51,8 tys.), co stanowiło 40,5% ogółu wolnych miejsc pracy (wobec 39,6% przed rokiem). W sekcji tej liczba wolnych miejsc pracy w podmiotach średnich wzrosła w większym stopniu niż w dużych. W skali roku znacząco wzrósł również udział wolnych miejsc pracy w handlu i naprawach (o 3,9 pkt do 15,0%), a zmniejszył się – w budownictwie (o 3,0 pkt do 12,6%). Liczba wolnych miejsc pracy w tych sekcjach wyniosła w końcu III kwartału br. odpowiednio 19,2 tys. i 16,1 tys.

Według wyników badania popytu na pracę najwięcej wolnych miejsc pracy przeznaczonych było dla robotników przemysłowych i rzemieślników (42,9 tys.) oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń (21,7 tys.), które w sumie stanowiły ponad połowę ogółu wolnych miejsc pracy. W skali roku najbardziej zwiększył się odsetek wolnych miejsc pracy adresowanych do pracowników zatrudnionych przy pracach prostych (o 2,4 pkt do 11,1 %) oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń (wzrost do 17,0%, wobec 15,2% przed rokiem).

W III kwartale br. 8,5% ogółu badanych jednostek o liczbie pracujących do 9 osób (tj. 32,6 tys.) wykazało 75,7 tys. wolnych miejsc pracy. Najwięcej spośród nich przeznaczonych było dla robotników przemysłowych i rzemieślników (32,9 tys.). Uwzględniając rodzaj działalności, dominowały wolne miejsca pracy adresowane do pracowników sekcji budownictwo (22,2 tys. ofert, tj. 29,3% ogółu wolnych miejsc pracy) oraz handel i naprawy (24,3% ogółu ofert).

W okresie trzech kwartałów br. w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób **utworzono** 341,6 tys. **nowych miejsc pracy**, tj. o 15,0% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. W jednostkach średnich wzrost ten wyniósł 29,5%, a w dużych – 8,6%. Nowe miejsca pracy w przetwórstwie przemysłowym stanowiły 37,1% (przed rokiem 38,9%). Zwiększył się udział nowych miejsc pracy w handlu i naprawach (o 5,1 pkt do 19,7%), zmalał natomiast – w budownictwie (do 9,8%, wobec 11,8% w analogicznym okresie ub. roku). Spośród nowo utworzonych miejsc pracy, w końcu III kwartału br. nieobsadzonych było jeszcze 29,1 tys. miejsc (przed rokiem – 20,3 tys.) – najwięcej spośród nich notowano w przetwórstwie przemysłowym (44,1%), obsłudze nieruchomości i firm (14,8%) oraz handlu i naprawach (13,3%). W porównaniu z sytuacją sprzed roku najbardziej wzrosła liczba nowo utworzonych wolnych miejsc pracy dla pracowników zatrudnionych przy pracach prostych (ponad 2,5-krotny wzrost – z 1,4 tys. w ub. roku do 4,0 tys. w br.)

W jednostkach zatrudniających do 9 osób, w okresie trzech kwartałów br. powstało 182,4 tys. nowych miejsc pracy, w tym najwięcej w sekcji handel i naprawy (29,1%) oraz budownictwo (20,8%). Podmioty te dysponowały przede wszystkim miejscami pracy dla robotników przemysłowych i rzemieślników.

Rolnictwo

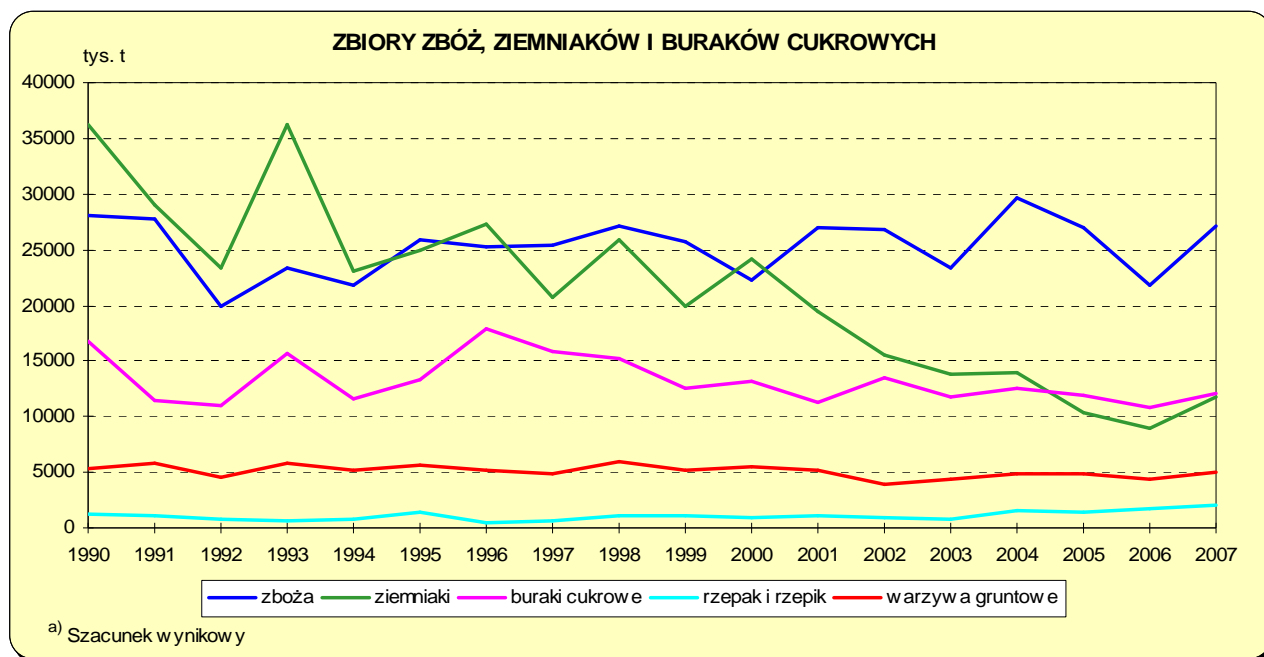
Średnia temperatura powietrza w listopadzie wyniosła 2,0°C i była niższa od średniej z wielolecia o 1,1 °C. Średnia suma opadów w tym miesiącu wyniosła ok. 50 mm i była o ok. 18% wyższa od średniej w latach 1971–2000.

W pierwszej dekadzie listopada w całym kraju dobiegł końca zbiór buraków cukrowych, poplonów ścierniskowych i kukurydzy na ziarno. Kończono także wykonywanie jesiennych prac polowych. Występujące na przełomie pierwszej i drugiej dekady listopada znaczne ochłodzenie oraz opady śniegu, a rejonami deszczu ze śniegiem spowodowały zahamowanie procesów życiowych roślin, zakończono także sezon pastwiskowy. Przebieg pogody w tym okresie nie stwarzał na ogół większych zagrożeń dla upraw. Notowane wówczas spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu były krótkotrwałe i nie spowodowały obniżenia temperatury gleby na głębokości węzła krzewienia do wartości, które zagrażałyby oziminom.

Według wynikowego szacunku przeprowadzonego w listopadzie br., tegoroczne plony i zbiory głównych ziemiopłodów kształtują się następująco:

Wyszczególnienie	Zbiory			Plony		
	w mln ton	2006=100	2001–2005 ^{a)} = =100	z 1 ha w dt	2006=100	2001–2005 ^{a)} = =100
Zboża ogółem	27,1	124,6	101,4	32,5	125,0	101,9
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	25,3	123,8	102,1	31,6	123,4	102,3
pszenica	8,3	117,8	92,2	39,4	121,6	103,7
żyto	3,1	119,2	79,9	23,7	119,1	97,1
jęczmień	4,0	126,8	120,1	32,5	125,5	102,5
owies	1,5	141,3	108,7	25,1	130,7	101,6
pszenżyto	4,1	129,7	128,1	32,9	122,8	102,2
mieszanki zbożowe	4,3	126,0	107,8	28,3	129,2	102,9
Rzepak i rzepik	2,1	128,7	180,3	26,7	100,8	108,5
Ziemniaki	11,8	131,3	80,8	207	138,0	115,0
Buraki cukrowe	12,1	105,3	98,8	489	111,6	119,0
Warzywa gruntowe	5,0	113,1	107,2	x	x	x
Owoce z drzew	1,3	46,7	45,7	x	x	x
Owoce jagodowe	0,4	85,2	90,8	x	x	x

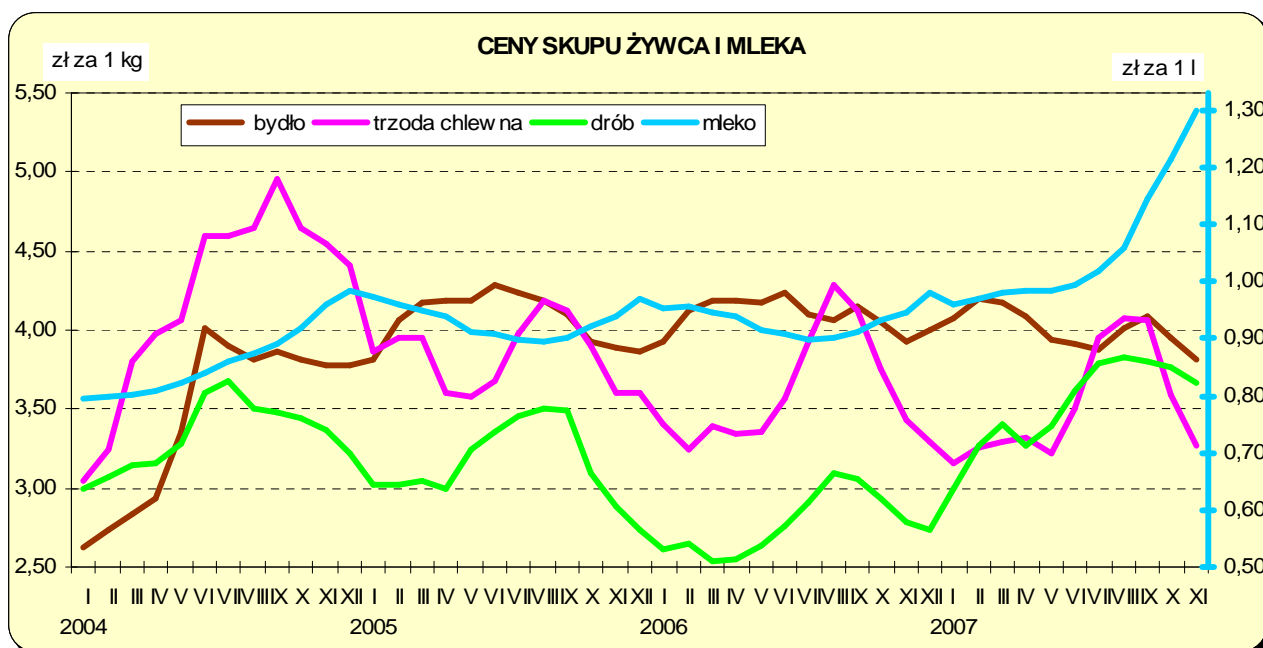
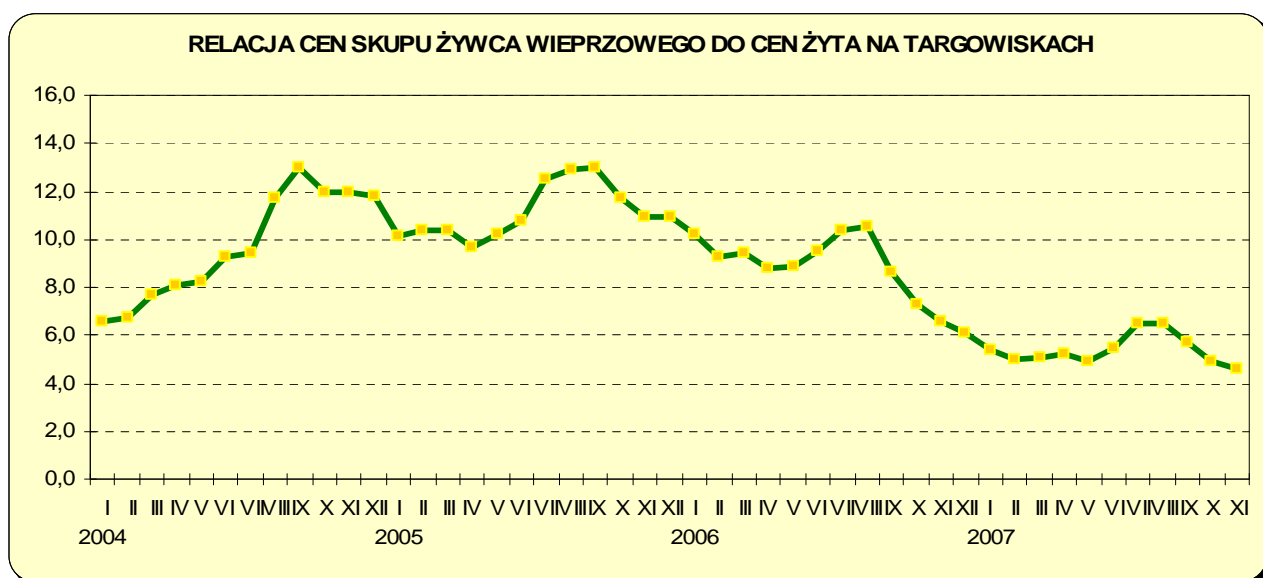
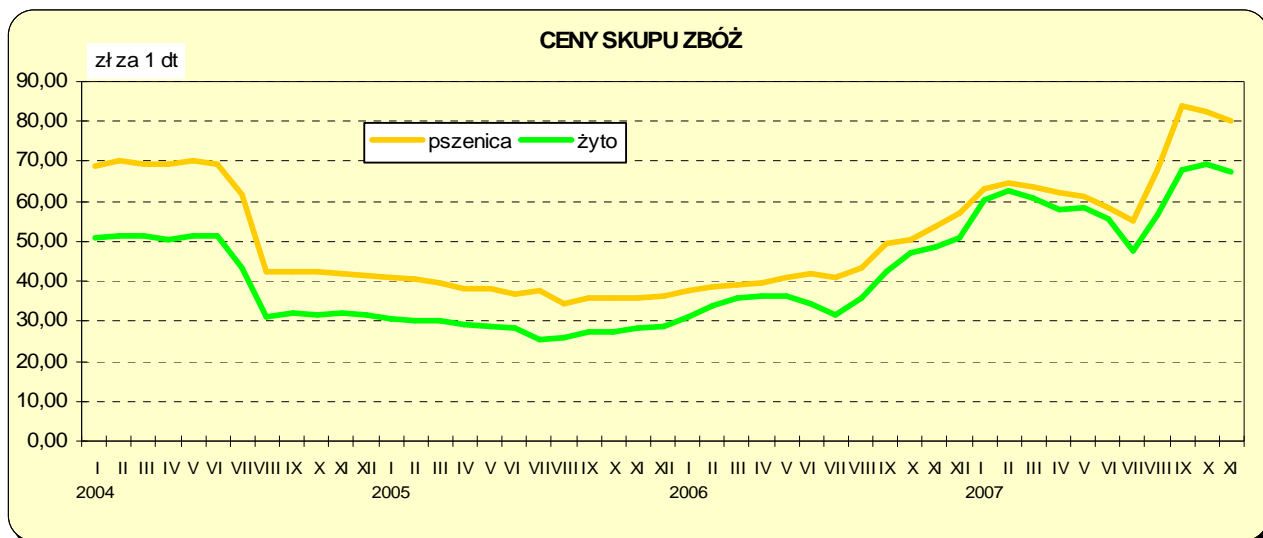
^{a)} Przeciętne roczne.

W 2007 r. zbiory większości podstawowych upraw były wyższe od niskich ubiegłorocznych. Zbiory zbóż ogółem (tj. zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi, kukurydzy na ziarno, gryki, prosa i innych zbożowych), przy powierzchni zasiewów zbliżonej do ubiegłorocznej wynoszącej ok. 8,4 mln ha, wyniosły 27,1 mln t, tj. o blisko 5,4 mln t (o 24,6%) więcej od uzyskanych w roku 2006. Wyższe od ubiegłorocznych były także zbiory rzepaku i rzepiku z uwagi na znaczny wzrost powierzchni uprawy (o 27,7%) oraz nieco wyższe (o 0,8%) plonowanie. Ze względu na panujące w bieżącym roku korzystne warunki agrometeorologiczne dla upraw okopowych, pomimo spadku w 2007 r. powierzchni uprawy ziemniaków (o 4,6%) oraz buraków cukrowych (o 5,6%) odnotowano znaczny wzrost zbiorów ziemniaków (o 31,3%). Zbiory buraków cukrowych były wyższe o 5,3% w porównaniu do roku ubiegłego. Wyższe od ubiegłorocznych były również zbiory warzyw gruntowych (o 13,1%).

Zdecydowanie mniej niż w 2006 r. zebrano owoców z drzew (o 53,3%) oraz owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (o 14,8%). Na tak drastyczny spadek tegorocznych zbiorów owoców z drzew wpłynęły przede wszystkim występujące w pierwszych dniach maja ujemne temperatury powietrza, które na większości plantacji spowodowały bardzo duże uszkodzenia pąków, kwiatów i zawiązków owocowych.

Na rynku rolnym w listopadzie br. ceny większości podstawowych produktów rolnych, z wyjątkiem cen skupu mleka, obniżyły się. Średnie ceny zbóż, drobiu rzeźnego oraz mleka kształtowały się nadal na poziomie znacznie wyższym niż przed rokiem.

Skup zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) w okresie lipiec-listopad br., według danych meldunkowych² wynosił 2873,7 tys. t i był o 4,4% większy niż w analogicznym okresie ub. roku, w tym **pszenicy** (1993,2 tys. t) i **żyta** (274,2 tys. t) skupiono odpowiednio o 0,1% więcej i o 2,8% mniej. Skup ten stanowił 11,4% tegorocznych zbiorów (przed rokiem 13,5%), w tym pszenicy – 24,0% wobec 28,2%, a żyta – 8,8% wobec 10,8% przed rokiem. W listopadzie br. skup zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego (249,8 tys. t) był mniejszy o ok. 45% niż przed miesiącem i o ok. 16% niż w omawianym miesiącu ub. roku. W listopadzie br. średnia cena skupu pszenicy (79,91 zł/dt) i żyta (67,22 zł/dt) była niższa niż w październiku o ponad 3%, ale nadal znacznie wyższa niż przed rokiem (odpowiednio o 49,1% i o 37,9%). Na targowiskach, po trzech miesiącach wzrostu, ceny pszenicy (83,94 zł/dt) i żyta (71,81 zł/dt) obniżyły się w skali miesiąca (odpowiednio o 0,9% i o 1,7%) i podobnie jak w skupie były znacznie wyższe (odpowiednio o 37,0% i o 38,2%) niż przed rokiem.

W okresie lipiec-listopad br. **skup ziemniaków** (823,0 tys. t), przy znacznie wyższych zbiorach, był o 21,2% większy niż w analogicznym okresie ub. roku. W listopadzie br., przy skupie ziemniaków mniejszym o 57,3% niż przed miesiącem i o 3,2% niż przed rokiem, zahamowany został (utrzymujący się od czterech miesięcy) spadek ich cen. Za 1 dt ziemniaków płacono 22,25 zł, tj. więcej o 15,6% niż w październiku i o 4,3% niż w listopadzie ub. roku. Na targowiskach ceny ziemniaków jadalnych (55,32 zł/dt) były o 0,7% niższe od notowanych w poprzednim miesiącu, a w porównaniu do cen sprzed roku - o 40,4%.

Od początku roku **skupiono** 2402,6 tys. t **żywca rzeźnego**³ w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) w wbc, tj. o 5,1% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku, w tym więcej żywca wieprzowego (1353,4 tys. t) – o 6,2%, drobiowego (789,3 tys. t) – o 2,5% i wołowego (252,0 tys. t) – o 8,0%. W listopadzie br. skup żywca rzeźnego ogółem (w wbc) wynosił 191,7 tys. t i był o 5,5% mniejszy niż w październiku, ale o 2,9% większy niż w omawianym miesiącu ub. roku. Skup trzody chlewnej, przy występującym zwykle w końcu roku sezonowym wzroście podaży, utrzymał się na wysokim poziomie – wynosił 103,3 tys. t i był o 1,3% mniejszy w porównaniu z poprzednim miesiącem, ale o 4,6% większy niż w listopadzie ub. roku. Wysoka podaż żywca wieprzowego wpłynęła na dalszy spadek jego cen zarówno w skupie, jak i na targowiskach. Średnia cena żywca wieprzowego w skupie (3,27 zł/kg) była niższa o 8,9% niż w październiku i o 4,7% niż przed rokiem, a na targowiskach (3,58 zł/kg) niższa odpowiednio o 7,3% i o 4,8%. Przy drogich zbożach paszowych obniżające się ceny żywca wieprzowego kształtują opłacalność produkcji trzody chlewnej na wyjątkowo niskim poziomie. Relacja ceny skupu 1 kg żywca wieprzowego do 1 kg

² Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne.

³ Wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego.

żyta (wg cen targowiskowych) zmniejszyła się z 4,9 w październiku do 4,6 w listopadzie, wobec odpowiednio 7,3 i 6,6 w analogicznych miesiącach ub. roku. Zniechęcenie producentów trzody do rozwoju produkcji żywca znajduje odzwierciedlenie w utrzymującej się (od sierpnia br.) spadkowej tendencji cen prosiąt do dalszego chowu. Cena 1 prosięcia w listopadzie – najniższa w tym roku – wyniosła ok. 75 zł i była niższa o 8,4% niż przed miesiącem i o 18,3% niż przed rokiem.

W ramach interwencji na rynku wieprzowiny od 29 października br. Agencja Rynku Rolnego obsługiwała mechanizm dopłat do prywatnego przechowywania mięsa wieprzowego. Do dnia 26 listopada br. Agencja zatwierdziła wnioski na przechowanie 6,1 tys. t tego mięsa. Z dniem 28 listopada zawieszono składanie wniosków o zawarcie umowy na dopłaty w ramach tego mechanizmu. Z uwagi na niekorzystne relacje cen trzody chlewnej do cen pasz Komisja Europejska od dnia 30 listopada wprowadziła dopłaty do wywozu surowego mięsa wieprzowego w wysokości 31,10 €/100 kg⁴.

W listopadzie br. skup **drobiu rzeźnego** (71,0 tys. t) zmniejszył się o 11,4% w stosunku do poprzedniego miesiąca i był zbliżony do notowanego przed rokiem. Pomimo zmniejszonej podaży ceny drobiu rzeźnego obniżyły się (kolejny trzeci miesiąc) o 2,6% do 3,66 zł/kg, ale nadal były o 31,7% wyższe niż w listopadzie ub. roku.

Przy wysokim poziomie skupu żywca wołowego (17,0 tys. t), mniejszym o 3,7% niż w październiku i większym o 4,8% niż w listopadzie ub. roku, **ceny skupu żywca wołowego** (3,82 zł/kg) i **młodego bydła rzeźnego** (4,12 zł/kg) obniżyły się ponownie o ok. 3% i były niższe (odpowiednio o 2,7% i o 5,7%) niż przed rokiem. Na targowiskach ceny żywca wołowego (4,27 zł/kg) i młodego bydła rzeźnego (4,74 zł/kg), po trzech miesiącach wzrostu, obniżyły się również (o ponad 2%), ale nadal kształtowały się na poziomie nieco wyższym (odpowiednio o 2,6% i o 1,1%) niż przed rokiem.

Skup mleka od początku br. wynosił 7626,8 mln l i był mniejszy o 1,3% niż w analogicznym okresie ub. roku. W listopadzie br., przy sezonowym spadku podaży, skupiono o 10,8% mniej mleka niż w październiku i o 2,2% mniej niż przed rokiem. Od początku roku utrzymuje się tendencja wzrostowa cen mleka. W listopadzie za 100 l mleka płacono w skupie ok. 129,77 zł, tj. więcej o 6,8% niż przed miesiącem i o 37,2% niż przed rokiem.

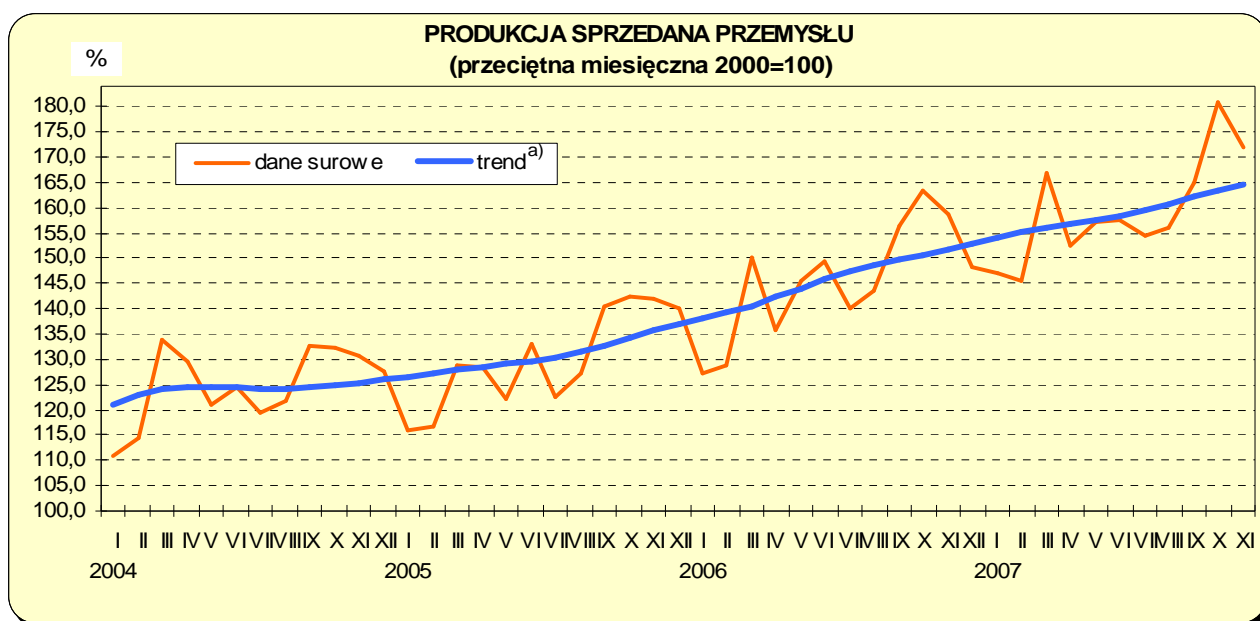
W listopadzie br., w obrocie targowiskowym, przy utrzymującej się spadkowej tendencji cen jałówek jednorocznych, zahamowany został obserwowany od sierpnia br. wzrost cen krów dojnych. W porównaniu z analizowanym miesiącem ub. roku ceny krów dojnych (ok. 2355 zł/szt) były wyższe o 9,1%, a jałówek jednorocznych (ok. 1423 zł/szt) niższe o 0,7%.

---

⁴ Na podstawie „Informacji o sytuacji na rynku rolnym w październiku 2007 r. z elementami tendencji rozwojowej” Agencji Rynku Rolnego

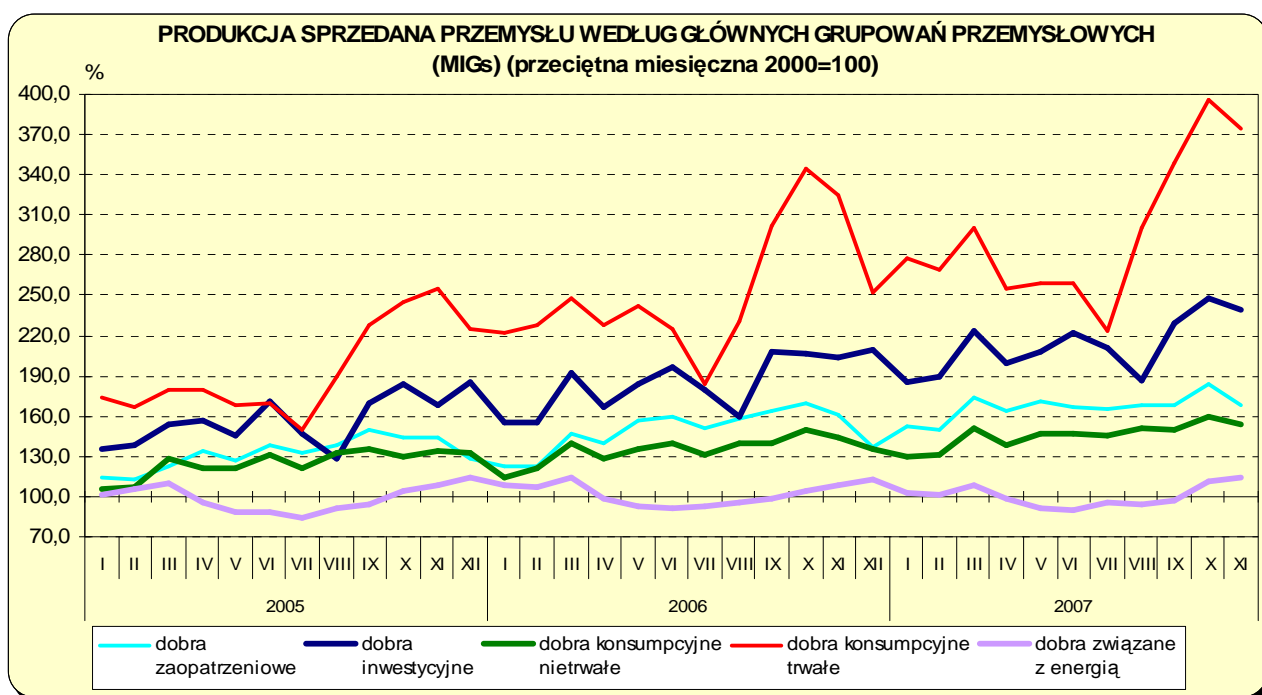
Przemysł

Produkcja sprzedana przemysłu w okresie styczeń-listopad br. ukształtowała się na poziomie o 9,9% wyższym niż przed rokiem (w analogicznym okresie ub. roku wzrost wyniósł 12,5%). Zwiększyła się produkcja w przetwórstwie przemysłowym – o 11,3% (przed rokiem wzrost wyniósł 14,1%), natomiast spadek wystąpił w górnictwie – o 0,6% (w analogicznym okresie ub. roku zanotowano spadek o 0,2%) oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę – o 1,5% (wobec wzrostu odpowiednio o 2,6%).

W listopadzie br. odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu o 8,3% w stosunku do poziomu sprzed roku. W przetwórstwie przemysłowym produkcja wzrosła o 8,6%, w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę – o 12,2%, natomiast spadek nastąpił w górnictwie – o 6,4%. Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym, wzrost produkcji sprzedanej przemysłu wyniósł w skali roku 8,6%.

W okresie styczeń-listopad br. spośród głównych grupowań przemysłowych⁵, najszybciej rosła sprzedaż w przedsiębiorstwach produkujących głównie dobra konsumpcyjne trwałe – o ok. 19% oraz inwestycyjne – o ok. 17%. Zwiększyła się również sprzedaż w jednostkach wytwarzających głównie dobra zaopatrzeniowe (o ok. 11%), konsumpcyjne nietrwałe (o ok. 8%). Spadek sprzedaży zanotowano w przedsiębiorstwach produkujących głównie dobra związane z energią (o ok. 2%).

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, była w okresie styczeń–listopad br. o 6,2% wyższa niż przed rokiem, przy większym o 3,4% przeciętnym zatrudnieniu i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto – o 9,2%.

⁵ Grupowania przedsiębiorstw na wytwarzające głównie dobra inwestycyjne, konsumpcyjne nietrwałe i trwałe, zaopatrzeniowe oraz związane z energią (ang. MIGs – Main Industrial Groupings) dokonano zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 586/2001 z dnia 26 marca 2001 r. dotyczącym przepisów wykonawczych do Rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 w sprawie statystyki krótkookresowej.

Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2006		2007	
	XI	I–XI	XI	I–XI
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
Przemysł	112,0	112,5	108,3	109,9
górnictwo	96,4	99,8	93,6	99,4
przetwórstwo przemysłowe	114,2	114,1	108,6	111,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	97,9	102,6	112,2	98,5
Z przemysłu ogółem - działy:				
górnictwo węgla kamiennego i brunatnego; wydobywanie torfu	95,9	101,1	95,7	93,0
produkcja artykułów spożywczych i napojów	106,7	107,8	105,0	107,8
włókiennictwo	109,9	108,0	107,7	109,8
produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny	111,4	110,5	108,3	113,2
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	105,4	111,5	96,6	100,4
produkcja wyrobów chemicznych	114,8	112,0	99,4	102,9
produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	114,7	114,6	108,9	115,0
produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	120,5	120,2	102,7	113,0
produkcja metali	105,6	114,9	103,2	106,7
produkcja wyrobów z metali	126,0	118,2	110,8	117,8
produkcja maszyn i urządzeń	118,8	114,5	128,2	126,4
produkcja maszyn i aparatury elektrycznej	112,9	114,0	110,5	117,6
produkcja sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych	135,6	152,3	103,7	112,3
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	119,0	123,8	116,4	113,3
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	163,0	103,0	108,3	110,2
produkcja mebli; pozostała działalność produkcyjna	109,9	109,6	107,9	111,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	97,5	102,7	113,3	98,4

W okresie styczeń-listopad br. wzrost produkcji sprzedanej wystąpił w 24 spośród 29 działów przemysłu. Biorąc pod uwagę działy o znaczącym udziale największy wzrost zanotowano m.in. w produkcji:

- maszyn i urządzeń – o 26,4% (m.in. w produkcji pozostałego sprzętu gospodarstwa domowego – 52,7%, pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia – o 35,7%),
- wyrobów z metali – o 17,8% (m.in. kucie, prasowanie, wylaczanie i walcowanie metali; metalurgia proszków – o 35,7%, w produkcji metalowych elementów konstrukcyjnych – o 27,7%),
- wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych – o 15,0% (wzrost w obu grupach),
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 13,3% (m.in. w produkcji części i akcesoriów do pojazdów samochodowych i ich silników – o 20,2%),

- drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny – o 13,2% (m.in. w produkcji wyrobów tartacznych, impregnacji drewna – o 22,8%),
- wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych – o 13,0% (m.in. w produkcji wyrobów betonowych i gipsowych – o 21,5%, cementu, wapna oraz gipsu – 15,3%).

W produkcji artykułów spożywczych i napojów, mającej największy udział w produkcji sprzedanej przemysłu, wzrost wyniósł – 7,8%, w tym m.in. w produkcji pozostałych artykułów spożywczych – 20,5%, w przetwórstwie owoców i warzyw – 16,8%, w produkcji, przetwórstwie i konserwowaniu mięsa i wyrobów z mięsa – 8,4%, w wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – 7,3%.

Niższa niż w okresie styczeń-listopad ub. roku była produkcja m.in. w górnictwie węgla kamiennego i brunatnego; wydobywaniu torfu – o 7,0% oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 1,6%.

Z obserwowanych w okresie styczeń-listopad br. 241 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 153 była wyższa niż przed rokiem, w tym m.in. produktów uboju bydła i cieląt, mleka, piwa, papierosów, płyt pilśniowych, koksu, olejów napędowych, opon, cementu, stali surowej, ciągników rolniczych, chłodziarek i zamrażarek, maszyn pralniczych automatycznych, odkurzaczy, aparatów telefonicznych, odbiorników telewizyjnych, samochodów osobowych, ciężarowych i ciągników drogowych, wagonów kolejowych towarowych. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 87 wyrobów i grup wyrobów, w tym m.in. produkcja węgla kamiennego i brunatnego, obuwia, benzyny silnikowej, olejów opałowych, pojazdów do transportu publicznego, rowerów, energii elektrycznej.

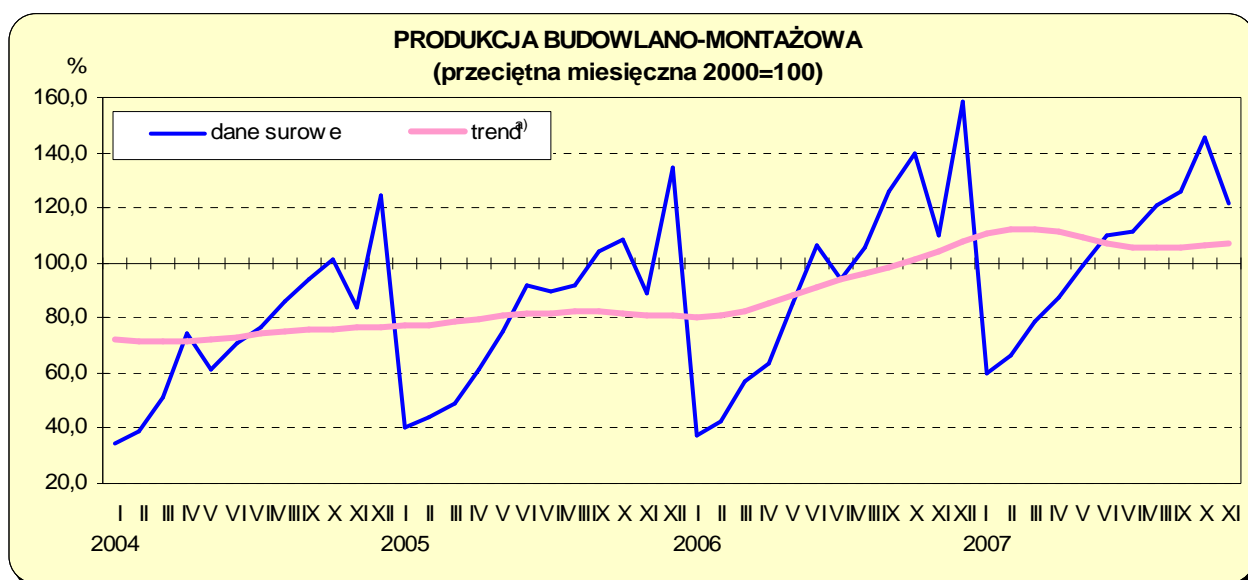
Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w grudniu br. w przetwórstwie przemysłowym kształtuje się na poziomie dodatnim, nieco niższym niż sygnalizowano w listopadzie, ale korzystniejszym niż w analogicznym okresie ub. roku. W najbliższych trzech miesiącach prognozowane jest rozszerzenie portfela zamówień w skali zbliżonej do przewidywań sprzed miesiąca. Przedsiębiorcy przewidują rozszerzenie produkcji, w nieco mniejszym stopniu niż przewidywano w listopadzie. Zdaniem respondentów ceny wyrobów gotowych mogą rosnąć w tempie zbliżonym do prognoz z poprzedniego miesiąca. Prognozy sytuacji finansowej są pozytywne, jednak nieco mniej optymistyczne niż w listopadzie. Przedsiębiorcy sygnalizują, że wzrost zatrudnienia może być nieco niższy niż prognozowano przed miesiącem.

Zapasy wyrobów gotowych w grudniu br. kształtują się na poziomie uznawanym przez przedsiębiorców za zbliżony do wystarczającego. Niedobór zapasów zgłaszają m.in. przedsiębiorstwa produkujące wyroby z drewna oraz ze słomy i wikliny, producenci wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych oraz wyrobów z metali. Nadmierny stan zapasów występuje u producentów m.in. we włókiennictwie, w produkcji pozostałych wyrobów z surowców niemetalicznych oraz sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych.

Budownictwo

Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana w okresie styczeń-listopad br. na terenie kraju przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób ukształtowała się na poziomie o 16,1% wyższym niż przed rokiem. Szybciej rosła sprzedaż robót o charakterze inwestycyjnym (o 17,8%), niż remontowym (o 12,2%). Udział robót inwestycyjnych w ogólnej produkcji budowlano-montażowej zwiększył się o 1,0 pkt do 71,6%. Wzrost sprzedaży odnotowano we wszystkich grupach przedsiębiorstw budowlanych.

W listopadzie br. produkcja budowlano-montażowa zwiększyła się w stosunku do analogicznego okresu ub. roku o 11,1%. Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym wzrost produkcji w skali roku wyniósł 10,8%, a w stosunku do października br. 2,3%.

W okresie jedenastu miesięcy br. przeciętne zatrudnienie w budownictwie było wyższe o 9,4% niż przed rokiem, przy wzroście przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto o 16,2%.

Dynamika (w cenach stałych) produkcji budowlano-montażowej w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2006		2007	
	XI	I-XI	XI	I-XI
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
O g ó ł e m	123,3	117,7	111,1	116,1
z tego roboty budowlane o charakterze:				
inwestycyjnym	119,9	115,2	113,6	117,8
remontowym	131,9	124,0	105,3	112,2
Z ogółem – grupy przedsiębiorstw:				
przygotowanie terenu pod budowę	143,6	149,1	99,4	131,0
wnoszenie budynków i budowli;				
inżynieria lądowa i wodna	124,2	118,5	111,3	115,8
wykonywanie instalacji budowlanych ...	115,7	110,8	113,7	118,3
wykonywanie robót budowlanych				
wykończeniowych	109,6	98,4	90,0	104,3

W grudniu br. **wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury** w budownictwie kształtuje się na poziomie dodatnim, większym niż w analogicznym miesiącu lat 1993-2005, ale niższym od notowanego w listopadzie. Prognozy dotyczące produkcji oraz związane z sytuacją finansową są optymistyczne, ale gorsze od przewidywań sprzed miesiąca. Na najbliższe trzy miesiące przedsiębiorcy sygnalizują możliwość wzrostu portfela zamówień na roboty budowlano-montażowe w skali mniejszej niż wskazywały prognozy z listopada. Przedsiębiorcy przewidują wzrost cen realizacji robót budowlano-montażowych w skali zbliżonej do przewidywań sprzed miesiąca.

W grudniu br. do największych barier w prowadzeniu działalności budowlanej przedsiębiorstwa nadal zaliczają m.in. niedobór wykwalifikowanych pracowników oraz koszty zatrudnienia. Dotkliwość tych dwóch barier oraz kosztów materiałów i warunków atmosferycznych wzrosła znacząco w skali roku. Zmniejszyło się natomiast w stosunku do grudnia ub. roku znaczenie konkurencji ze strony innych firm, kosztów finansowej obsługi działalności oraz trudności z uzyskaniem kredytów. W porównaniu z listopadem br. zwiększyło się nasilenie bariery związanej z warunkami atmosferycznymi oraz niedostatecznym popytem, zmniejszyła się natomiast dotkliwość niedoboru wykwalifikowanych pracowników, konkurencji ze strony innych firm, kosztów materiałów i kosztów zatrudnienia. Znaczenie pozostałych barier było zbliżone do poziomu notowanego przed miesiącem.

Budownictwo mieszkaniowe

Według wstępnych danych⁶, w okresie styczeń–listopad br. **oddano do użytkowania** 115532 mieszkania, tj. o 16,3% więcej niż przed rokiem. Zwiększyła się liczba przekazanych mieszkań w budownictwie indywidualnym, przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem oraz zakładowym. Niższe niż przed rokiem efekty obserwowano natomiast w budownictwie spółdzielczym, społecznym czynszowym oraz komunalnym.

W listopadzie br. oddano do użytkowania 14352 mieszkania, tj. o 24,4% więcej niż przed rokiem. Wpłynął na to wzrost w budownictwie indywidualnym, w którym przekazano 7022 mieszkania (o 30,2% więcej niż przed rokiem), przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 5823 (wobec 3955), społecznym czynszowym – 394 (o 23,5% więcej). Spadek liczby oddanych mieszkań notowano w budownictwie spółdzielczym, w którym zrealizowano 765 (o 5,2% mniej), komunalnym – 330 (wobec 1026 przed rokiem) oraz zakładowym – 18 (wobec 39).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń–listopad br. wyniosła 105,1 m² i była o 2,7 m² większa niż przed rokiem.

---

⁶ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania kształtowała się następująco:

Formy budownictwa mieszkaniowego	I–XI 2006		I–XI 2007	
	w liczbach bezwzględnych	analogiczny okres roku poprzedniego=100		w liczbach bezwzględnych
Ogółem	99363	101,9	116,3	115532
Indywidualne	50327	90,6	122,5	61672
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ..	31891	116,6	127,0	40495
Spółdzielcze	7897	114,8	88,7	7002
Spółeczne czynszowe	5396	114,1	75,6	4077
Komunalne	3625	140,6	55,0	1995
Zakładowe	227	50,4	128,2	291

W okresie jedenastu miesięcy br. **wydano pozwolenia** na budowę 228545 mieszkań (o 49,1% więcej niż w okresie styczeń–listopad ub. roku). Liczba **rozpoczętych** mieszkań wyniosła 174552 (o 36,9% więcej niż przed rokiem).

Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia oraz których budowę rozpoczęto kształtowała się następująco:

Formy budownictwa mieszkaniowego	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia		Mieszkania, których budowę rozpoczęto	
	I–XI 2007			
	w liczbach bezwzględnych	analogiczny okres roku poprzedniego=100		w liczbach bezwzględnych
O g ó ł e m	228545	149,1	136,9	174552
Indywidualne	102832	144,9	134,4	88470
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	107697	159,5	153,8	72426
Spółdzielcze	9458	147,8	109,8	8141
Spółeczne czynszowe	2989	71,5	82,8	3285
Komunalne	5084	131,8	63,9	1812
Zakładowe	485	141,8	122,6	418

Szacuje się, że w końcu listopada br. **w budowie** było 685,5 tys. mieszkań, tj. o 8,5% więcej niż przed rokiem.

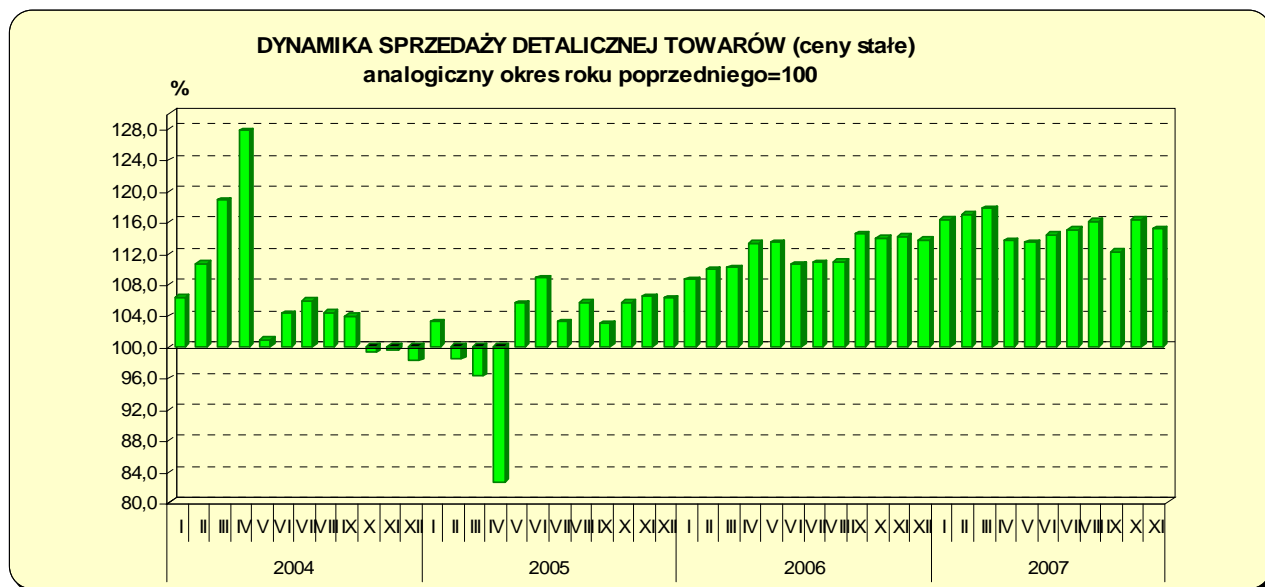
Rynek wewnętrzny

W okresie styczeń–listopad br. wzrost **sprzedaży detalicznej** (w ujęciu rocznym) był wyższy od notowanego w analogicznym okresie ub. roku. Sprzedaż (w cenach stałych) zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) wzrosła w skali roku o 14,6%.

W przedsiębiorstwach prowadzących sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w okresie styczeń–listopad br. wzrosła ona o 5,4% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Udział sprzedaży zrealizowanej przez te podmioty w sprzedaży detalicznej ogółem nie uległ

istotnej zmianie i wyniósł 25,8%. Spośród grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej, nadal bardzo wysoki wzrost notowały jednostki prowadzące sprzedaż pojazdów samochodowych, motocykli i części (o 37,5%).

W listopadzie br. sprzedaż detaliczna była o 15,1% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku.

Dynamika (w cenach stałych) sprzedaży detalicznej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2006		2007	
	XI	I-XI	XI	I-XI
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
Ogółem ^{a)}	114,1	111,8	115,1	114,6
w tym:				
pojazdy samochodowe, motocykle, części	129,3	117,3	142,3	137,5
paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,2	109,7	107,2	106,8
żywność, napoje i wyroby tytoniowe	109,2	109,5	106,4	105,4
farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	113,8	113,1	128,1	120,0
meble, rtv, agd	126,1	120,2	117,9	122,1
pozostałe	108,8	107,6	106,6	109,5

^{a)} Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności, zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać m.in. ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej (w cenach stałych) ogółem.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w okresie styczeń–listopad br. była o 13,8% wyższa niż przed rokiem. Sprzedaż przedsiębiorstw hurtowych wzrosła w tym okresie o 10,6%.

Ocena ogólnego klimatu **koniunktury** w przedsiębiorstwach handlu detalicznego w grudniu br. jest pozytywna, nieco gorsza od listopadowej i znacznie lepsza niż w grudniu ub. roku. Gorsze niż w listopadzie, ale nadal optymistycznie są prognozy sprzedaży na najbliższe trzy miesiące. Spośród badanych jednostek tylko najmniejsze (o liczbie pracujących do 9 osób) przewidują ograniczenie przyszłej sprzedaży, prognozy te są jednak mniej pesymistycznie niż przed rokiem.

W grudniu br. główną barierą ograniczającą działalność ankietowanych firm jest nadal konkurencja na rynku (71% wskazań). Jedną z istotnych barier są również koszty zatrudnienia – ich uciążliwość wzrosła w ujęciu rocznym z 55% wskazań do 64%.

Nie notuje się istotnych zmian odnośnie wskazywanych źródeł finansowania, tj. kredytu bankowego (27% wskazań), funduszy własnych (69%) i kredytu kupieckiego (26%). Nadal głównym źródłem zaopatrzenia w towary są hurtownie (78% wskazań).

Transport

Sprzedaż usług⁷ w jednostkach transportu ogółem (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w cenach stałych w okresie styczeń–listopad br. wzrosła o 11,6% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Spośród grup o znaczącym udziale w transporcie ogółem wysoki wzrost sprzedaży wystąpił m.in. w transporcie samochodowym (o 23,4%) oraz w działalności związanej z turystyką (o 27,4%), spadek o 3,0% notowano w transporcie kolejowym.

Sprzedaż usług transportowych zrealizowana w listopadzie br. była o 9,4% wyższa niż przed rokiem.

Przewozy ładunków ogółem w okresie styczeń–listopad br. wyniosły 327,3 mln ton, tj. o 3,3% więcej niż przed rokiem. Wzrost przewozów obserwowano we wszystkich rodzajach transportu, z wyjątkiem transportu kolejowego i rurociągowego. W listopadzie br. przewieziono 29,7 mln ton ładunków, tj. o 4,4% mniej niż przed rokiem. W porównaniu z październikiem br. średniodobowe przewozy ładunków spadły o 4,1%.

---

⁷ Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, bagażu, poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu, a także wpływy z działalności biur podróży, pilotów wycieczek, przewodników turystycznych.

Transportem kolejowym przewieziono w okresie jedenastu miesięcy br. 141,8 mln ton ładunków, tj. o 1,2% mniej niż przed rokiem, natomiast w listopadzie br. odnotowano spadek przewozów o 14,2% w skali roku, do poziomu 12,2 mln ton. W porównaniu z listopadem ub. roku średniodobowe przewozy ładunków były mniejsze o 8,3%.

Od początku roku **transportem samochodowym zarobkowym** przewieziono 121,6 mln ton ładunków, tj. o 13,4% więcej niż przed rokiem, natomiast w listopadzie br. – 11,6 mln ton (w skali roku wzrost o 9,7%). W porównaniu z październikiem br. średniodobowe przewozy ładunków spadły o 1,7%. Potencjał przewozowy transportu samochodowego zarobkowego zwiększył się w porównaniu z listopadem ub. roku o 23,9%.

Transportem rurociągowym w okresie styczeń-listopad br. przetłoczono 48,7 mln ton ropy i produktów naftowych, tj. o 5,9% mniej niż przed rokiem, a w listopadzie br. – 4,4 mln ton (o 9,3% mniej niż w ub. roku).

Przewozy ładunków **żegluga śródlądową** w okresie styczeń–listopad br. wyniosły 5,5 mln ton, tj. o 3,1% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. W listopadzie br. przewieziono 0,6 mln ton ładunków, tj. o 10,0% mniej niż przed rokiem.

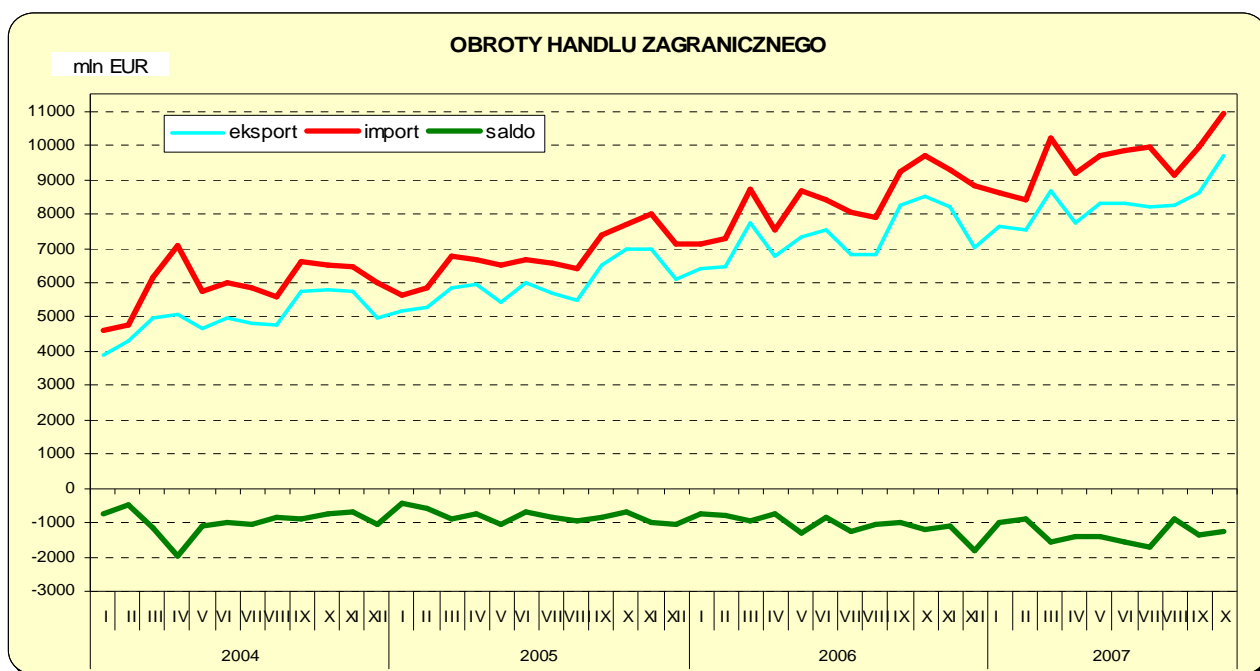
Od początku roku **żegluga morską** przewieziono 9,6 mln ton ładunków, czyli o 7,6% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. W listopadzie br. przewozy wyniosły 1,0 mln ton i były o 15,9% większe niż przed rokiem.

W portach morskich przeładowano w okresie styczeń-listopad br. 55,4 mln ton ładunków, tj. o 0,4% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Zmniejszyły się przeładunki w większości grup, z wyjątkiem m.in. „innych masowych” i drobnicy, w pozostałych ważniejszych notowano spadki. Spadek przeładunków odnotowano w portach: Gdańsk (o 11,1%), Szczecin (o 5,6%), Świnoujście (o 2,6%), Police (o 3,2%) i Kołobrzeg (o 28,5%), natomiast wzrost – w porcie Gdynia (o 23,8%). W listopadzie br. przeładowano w portach morskich 4,9 mln ton ładunków, tj. o 4,4% mniej niż przed rokiem.

Handel zagraniczny

W okresie styczeń–październik br. dynamika wymiany towarowej wyrażonej w złotych i euro, była niższa od notowanej przed rokiem, a wyrażonej w dolarach – wyższa. Od początku roku szybciej rósł import niż eksport. Obroty ze wszystkimi grupami krajów zwiększyły się – najbardziej eksport do krajów Europy Środkowo-Wschodniej oraz import z krajów rozwijających się. Podobnie, jak przed rokiem, odnotowano dodatnie saldo wymiany z krajami rozwiniętymi (w tym z krajami UE) oraz ujemne salda w obrotach z pozostałymi grupami krajów. Pogorszyła się relacja salda ogółem do eksportu. W imporcie ogółem wzrósł udział importu towarów z przeznaczeniem na cele inwestycyjne i na cele konsumpcyjne, a zmniejszył się – z przeznaczeniem na zużycie pośrednie. Korzystniej niż przed rokiem kształtował się wskaźnik terms of trade ze wszystkimi grupami krajów.

Eksport liczony w złotych w **cenach bieżących** był wyższy niż w okresie styczeń–październik ub. roku o 11,3% i wyniósł 317403,0 mln zł, a import wzrósł o 13,4% do 367707,4 mln zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 50304,4 mln zł (przed rokiem minus 39101,5 mln zł). Relacja ujemnego salda do eksportu wyniosła 15,8% (przed rokiem 13,7%). Obroty liczone w euro wzrosły po stronie eksportu o 14,2% do 83054,7 mln EUR, a po stronie importu – o 16,4% do 96218,2 mln EUR. Ujemne saldo wyniosło 13163,5 mln EUR (w okresie styczeń–październik ub. roku minus 9955,4 mln EUR). Eksport w dolarach USA wyniósł 111738,0 mln USD i był wyższy o 23,8%, a import – 129418,5 mln USD, tj. o 26,1% wyższy niż przed rokiem. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 17680,5 mln USD (przed rokiem minus 12349,1 mln USD).

Eksport w **cenach stałych** w okresie trzech kwartałów br. był o 7,3% wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku, a import - o 13,1%. W obrotach z krajami UE wolumen eksportu zwiększył się o 7,3%, z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 19,6%, a z krajami rozwijającymi się o 0,8%. Wolumen towarów sprowadzanych z krajów UE wzrósł o 11,8%, z krajów Europy Środkowo-Wschodniej o 4,7%, a z krajów rozwijających się o 33,4%.

Ceny transakcyjne (liczone w złotych) towarów eksportowanych były wyższe o 4,1% niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku, a towarów importowanych – o 1,0%. **Wskaźnik terms of trade** ogółem kształtował się na korzystniejszym poziomie niż przed rokiem i wyniósł 103,1, wobec 98,4 w okresie trzech kwartałów ub. roku.

Znacznie poprawiły się uwarunkowania cenowe w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, głównie na skutek wysokiej dynamiki cen eksportowanych towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca, których ceny wzrosły o 4,2% oraz maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego – wzrost o 2,2% i obniżenia się, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, cen importowanych paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych o 9,6%. W rezultacie, wskaźnik terms of trade wyniósł 106,5 (wobec 83,4 przed rokiem). W obrotach z krajami rozwijającymi się również odnotowano korzystne relacje cen wynikające ze spadku cen importowanych towarów o 6,8%, przy wzroście cen towarów eksportowanych o 4,4% - wskaźnik terms of trade wyniósł 112,0 (wobec 101,0 w okresie styczeń–wrzesień ub. roku). W wymianie z krajami UE wskaźnik terms of trade wyniósł 100,8 (wobec 100,0 przed rokiem).

Obroty handlu zagranicznego kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2007						2006	
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I-X 2006=100			I-X	
				w zł	w EUR	w USD	struktura w %	
EKSPORT	317403,0	83054,7	111738,0	111,3	114,2	123,8	100,0	100,0
Kraje rozwinięte.....	267573,6	70010,8	94155,6	110,4	113,3	122,8	84,3	85,0
w tym Unia Europejska	250505,4	65542,0	88132,5	111,0	113,8	123,4	78,9	79,2
w tym strefa euro.....	165838,5	43386,4	58329,4	108,8	111,6	121,0	52,2	53,5
Kraje rozwijające się.....	18430,9	4824,1	6500,6	107,2	110,0	119,0	5,8	6,0
Kraje Europy Śr.-Wsch.	31398,5	8219,8	11081,8	122,6	126,1	136,1	9,9	9,0
IMPORT	367707,4	96218,2	129418,5	113,4	116,4	126,1	100,0	100,0
Kraje rozwinięte.....	261066,3	68302,4	91827,1	113,1	116,0	125,8	71,0	71,2
w tym Unia Europejska	236308,2	61823,6	83109,3	113,8	116,8	126,6	64,3	64,0
w tym strefa euro.....	179130,0	46863,7	62995,2	113,3	116,2	126,0	48,7	48,8
Kraje rozwijające się.....	67674,0	17715,4	23867,1	123,5	126,7	137,3	18,4	16,9
Kraje Europy Śr.-Wsch.	38967,1	10200,4	13724,3	101,2	103,9	112,6	10,6	11,9
SALDO	-50304,4	-13163,5	-17680,5	X	X	X	X	X
Kraje rozwinięte.....	6507,3	1708,4	2328,5	X	X	X	X	X
w tym Unia Europejska	14197,2	3718,4	5023,2	X	X	X	X	X
w tym strefa euro.....	-13291,5	-3477,3	-4665,8	X	X	X	X	X
Kraje rozwijające się.....	-49243,1	-12891,3	-17366,5	X	X	X	X	X
Kraje Europy Śr.-Wsch.	-7568,6	-1980,6	-2642,5	X	X	X	X	X

W strukturze geograficznej obrotów w okresie styczeń–październik br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, obniżył się udział krajów rozwiniętych, natomiast udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej wzrósł w eksporcie, a obniżył się w imporcie. Udział krajów rozwijających się zmniejszył się w eksporcie, a zwiększył się w imporcie. W porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku odnotowano wzrost eksportu do krajów Unii Europejskiej o 11,0% do 250505,4 mln zł oraz importu z UE o 13,8% do 236308,2 mln zł. Dodatkowo saldo wyniosło 14197,2 mln zł, wobec 18151,3 mln zł przed rokiem. Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 65542,0 mln EUR, a w imporcie – 61823,6 mln EUR i były większe niż przed rokiem odpowiednio o 13,8% i o 16,8%. Dodatkowo saldo wyniosło 3718,4 mln EUR, wobec 4652,6 mln EUR w okresie styczeń–październik ub. roku. Eksport do krajów Unii Europejskiej stanowił 78,9% wartości eksportu ogółem, a import z tych krajów - 64,3% wartości importu ogółem (wobec odpowiednio 79,2% i 64,0% przed rokiem).

Wartość obrotów z **Niemcami** - głównym partnerem handlowym, w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku, wzrosła w eksporcie o 6,2% do poziomu 82734,2 mln zł (21648,9 mln EUR), a w imporcie o 13,5% do 88689,8 mln zł (23205,8 mln EUR). Wymiana zamknęła się ujemnym saldem 5955,6 mln zł (minus 1556,9 mln EUR), wobec ujemnego salda 247,5 mln zł (minus 54,0 mln EUR) przed rokiem. Udział Niemiec obniżył się w eksporcie ogółem z 27,3% przed rokiem do 26,1%, a w imporcie ogółem został na tym samym poziomie, co przed rokiem - 24,1%.

W wymianie z Niemcami wg sekcji SITC obserwowano m.in. wzrost eksportu chemikaliów i produktów pokrewnych, żywności i zwierząt żywych, surowców niejadalnych z wyjątkiem paliw, towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca oraz maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego, natomiast zmniejszył się eksport paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych. W imporcie m.in. wzrosła wartość sprowadzanej z zagranicy żywności i zwierząt żywych, paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych, towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca, maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego, chemikaliów i produktów pokrewnych oraz różnych wyrobów przemysłowych.

Wśród naszych partnerów handlowych kolejne pozycje zajmowały: w eksporcie – Włochy (6,7%), Francja (6,1%), W. Brytania (6,0%), Republika Czeska (5,5%), Rosja (4,6%), Ukraina (4,0%), Niemcy (3,9%), Szwecja (3,2%) oraz Węgry (2,9%), a w imporcie - Rosja (8,7%), Chiny (7,1%), Włochy (6,8%), Francja (5,2%), Republika Czeska (3,5%), Niemcy (3,4%), W. Brytania (3,1%), Belgia (2,6%) oraz Republika Korei (2,4%).

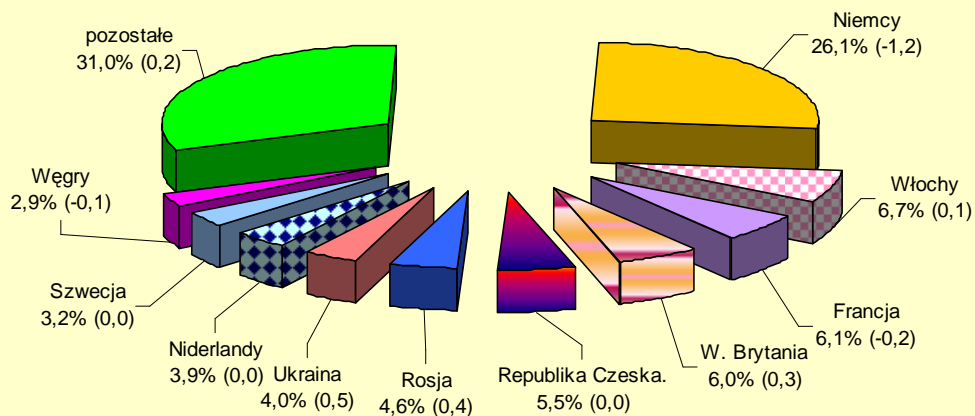
Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej**, w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku, wzrosły w eksporcie o 22,6% do poziomu 31398,5 mln zł (8219,8 mln EUR), a w imporcie - o 1,2% do 38967,1 mln zł (10200,4 mln EUR). Wymiana zamknęła się ujemnym saldem 7568,6 mln zł (minus 1980,6 mln EUR), wobec ujemnego salda 12905,3 mln zł (minus 3294,2 mln EUR) przed rokiem. Eksport do krajów Europy Środkowo-Wschodniej stanowił 9,9% eksportu ogółem, a import – 10,6% importu ogółem (wobec odpowiednio 9,0% i 11,9% przed rokiem).

Po dziesięciu miesiącach br. **Rosja** zajmowała, podobnie jak przed rokiem, 6 miejsce wśród odbiorców polskich towarów oraz 2 miejsce wśród dostawców towarów na nasz rynek. Eksport do Rosji zwiększył się o 22,9% i wyniósł 14639,7 mln zł (3832,1 mln EUR), natomiast import z Rosji obniżył się o 0,2% do poziomu 31846,9 mln zł, tj. 8337,3 mln EUR. Ujemne saldo obrotów wyniosło 17207,2 mln zł (minus 4505,2 mln EUR), wobec minus 20006,7 mln zł, (minus 5101,8 mln EUR) przed rokiem. Udział Rosji w eksporcie ogółem zwiększył się z 4,2% w okresie styczeń–październik ub. roku do 4,6% w br., a w imporcie obniżył się z 9,8% do 8,7%.

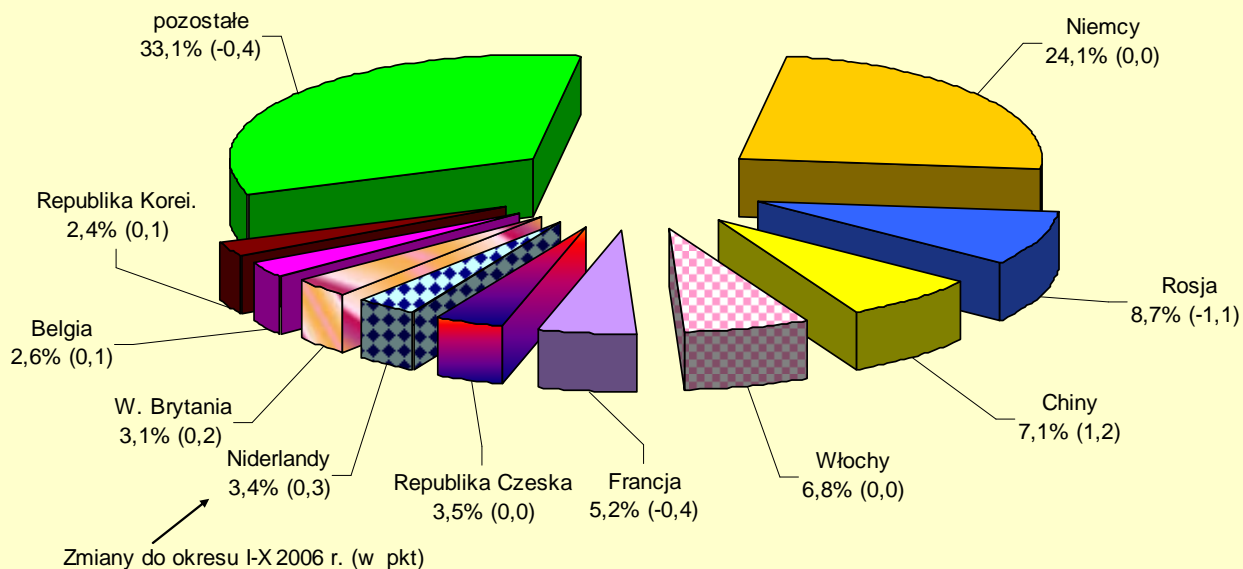
W obrotach z Rosją wg sekcji SITC wzrósł eksport m.in. maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego, towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca, różnych wyrobów przemysłowych, chemikaliów i produktów pokrewnych oraz żywności i zwierząt żywych. W imporcie zwiększyła się m.in. wartość sprowadzonych z zagranicy maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego, towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca, surowców niejadalnych z wyjątkiem paliw oraz chemikaliów i produktów pokrewnych. Zmniejszył się import paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych.

**STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO
w okresie styczeń-październik 2007 r.**

eksport

import

W obrotach ogółem wg sekcji SITC, w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku, odnotowano wzrost obrotów we wszystkich sekcjach z wyjątkiem eksportu paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych oraz importu olejów, tłuszczu i wosków roślinnych i zwierzęcych. W strukturze towarowej eksportu ogółem m.in. wzrósł udział towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca oraz chemikaliów i produktów pokrewnych, a zmniejszył się – paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych i różnych wyrobów przemysłowych. W imporcie wzrósł m.in. udział towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca, żywności i zwierząt żywych oraz różnych wyrobów przemysłowych, a obniżył się – m.in. paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych oraz maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego.

Dynamika i struktura obrotów wg sekcji SITC (w cenach bieżących) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–X 2007		I–X 2006	
	w mln zł	I–X 2006=100	struktura w %	
EKSPORT	317403,0	111,3	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	26710,3	111,8	8,4	8,4
Napoje i tytoń	2631,4	127,2	0,8	0,7
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	7468,6	115,0	2,4	2,3
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne.....	12186,7	92,3	3,8	4,6
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	608,9	118,5	0,2	0,2
Chemikalia i produkty pokrewne.....	23458,9	116,0	7,4	7,1
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	75723,7	114,4	23,9	23,2
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy.....	127022,4	111,2	40,0	40,1
Różne wyroby przemysłowe.....	41489,4	109,0	13,1	13,4
IMPORT	367707,4	113,4	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	19421,8	122,4	5,3	4,9
Napoje i tytoń	2003,1	129,5	0,5	0,5
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	11258,3	113,6	3,1	3,1
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne.....	35787,4	103,9	9,7	10,6
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	1090,7	96,1	0,3	0,4
Chemikalia i produkty pokrewne.....	49324,9	110,9	13,4	13,7
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	79783,6	117,8	21,7	20,9
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy.....	129424,2	111,2	35,2	35,9
Różne wyroby przemysłowe.....	30587,7	118,4	8,3	8,0

W porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku eksport **produktów rolno-spożywczych** był wyższy o 13,5% i wyniósł 31398,5 mln zł (8220,8 mln EUR), a import wzrósł o 20,2% (w tym prawie 3-krotny wzrost wartości importu zbóż) i ukształtował się na poziomie 24528,1 mln zł (6415,4 mln EUR). Obroty zamknęły się dodatnim saldem 6870,4 mln zł (1805,4 mln EUR), wobec dodatniego salda 7260,9 mln zł (1845,2 mln EUR) przed rokiem. Udział produktów rolno-spożywczych w eksporcie ogółem wyniósł - 9,9% (przed rokiem 9,7%), a w imporcie ogółem - 6,7% (przed rokiem 6,3%).

Odnotowano wzrost eksportu produktów rolno-spożywczych do krajów rozwiniętych – o 15,7% (w tym do UE - o 15,6%), do krajów Europy Środkowo-Wschodniej - o 3,4% i do krajów rozwijających się - o 2,5%. W imporcie zwiększyły się obroty z krajami rozwiniętymi - o 25,2% (w tym z UE - o 27,3%) i z krajami rozwijającymi się - o 9,4%, natomiast zmniejszyły się z krajami Europy Środkowo-Wschodniej o 3,7%.

W strukturze geograficznej eksportu produktów rolno-spożywczych wzrósł udział krajów rozwiniętych z 82,7% do 84,3% (w tym UE z 78,9% do 80,3%), natomiast obniżył się udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej z 9,6% do 8,8% oraz udział krajów rozwijających się – z 7,6% do 6,9%. Łącznie na rynki krajów rozwiniętych i krajów Europy Środkowo-Wschodniej skierowano 93,1% eksportu produktów rolno-spożywczych. W imporcie 74,4% dostaw produktów rolno-spożywczych pochodziło z krajów rozwiniętych, w tym 67,5% z UE (przed rokiem odpowiednio 71,5% i 63,8%), 23,0% - z krajów rozwijających się (przed rokiem 25,3%) oraz 2,6% - z krajów Europy Środkowo-Wschodniej (przed rokiem 3,3%).

Obroty towarowe produktów rolno-spożywczych (wg CN) przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2007							
	eksport				import			
	w mln zł	w mln EUR	I-X 2006=100	struktura w %	w mln zł	w mln EUR	I-X 2006=100	struktura w %
			w zł				w zł	
Produkty rolno-spożywcze	31398,5	8220,8	113,5	100,0	24528,1	6415,4	120,2	100,0
Przetwory spożywcze	13592,8	3558,7	112,1	43,3	10191,6	2667,8	118,6	41,5
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	11008,2	2881,3	109,2	35,0	5114,7	1338,5	114,5	20,9
Produkty pochodzenia roślinnego	6054,8	1586,5	123,6	19,3	8048,4	2102,0	129,6	32,8
Oleje i tłuszcze.....	742,7	194,4	135,8	2,4	1173,4	307,1	104,2	4,8

W okresie styczeń–październik br. sprowadzono z zagranicy 2202,9 tys. ton **zbóż** (tj. 3 razy więcej niż przed rokiem) o wartości 1462,6 mln zł (380,2 mln EUR). Powodem tak wysokiego wzrostu importu zbóż był ich brak na polskim rynku spowodowany suszą, która miała miejsce wiosną i latem ubiegłego roku. Importowano przede wszystkim pszenicę i mieszanekę żyta z pszenicą (1115,1 tys. ton), kukurydzę (586,9 tys. ton), jęczmień (288,8 tys. ton), żyto (119,5 tys. ton) i ryż (69,7 tys. ton). Dostawy zbóż pochodziły głównie z Niemiec, Węgier, Republiki Czeskiej, Danii, Słowacji, Szwecji i Francji. Wyeksportowano 546,2 tys. ton zbóż o wartości 403,3 mln zł (106,2 mln EUR).

W okresie styczeń–październik br. eksport **towarów wysokiej techniki** wyniósł 17711,7 mln zł, tj. o 66,5% więcej niż przed rokiem, a import – 51945,2 mln zł, tj. o 42,2% więcej. Obroty zamknęły się ujemnym saldem 34233,5 mln zł (w okresie styczeń–październik ub. roku minus 25901,0 mln zł). Udział towarów wysokiej techniki w eksporcie ogółem wyniósł 5,6%, a w imporcie – 14,1% (przed rokiem odpowiednio 3,7% i 11,3%). Największy udział w obrotach stanowił sprzęt telekomunikacyjny – 39,4% w eksporcie i 40,3% w imporcie oraz maszyny biurowe

i sprzęt do elektronicznego przetwarzania danych – 28,7% w eksporcie i 32,4% w imporcie (przed rokiem dominował sprzęt telekomunikacyjny stanowiąc 48,8% w eksporcie oraz 51,8% w imporcie). W strukturze geograficznej eksportu towarów wysokiej techniki największy udział miały kraje rozwinięte – 87,3% (w tym UE – 78,4%), natomiast udział krajów rozwijających się i krajów Europy Środkowo-Wschodniej stanowił odpowiednio 7,5% i 5,2%. W imporcie udział krajów rozwiniętych wyniósł 51,7% (w tym UE – 40,3%), a krajów rozwijających się – 48,0% (o wysokiej pozycji krajów rozwijających się zdecydował duży import sprzętu telekomunikacyjnego z Chin i z Republiki Korei).

Wartość **obrotu uszlachetniającego** w okresie styczeń–październik br. stanowiła 7,7% eksportu i 4,8% importu ogółem, wobec odpowiednio 8,6% i 5,8% w roku poprzednim. W eksporcie największy udział obrotu uszlachetniającego odnotowano w sekcjach: różne wyroby przemysłowe - 13,7% (w tym artykuły odzieżowe i galanteria ubraniowa stanowiły 52,9%, meble - 6,3%) oraz maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy - 10,1% (w tym pojazdy szynowe, statki, samoloty stanowiły 59,7%, maszyny i urządzenia ogólnego zastosowania przemysłowego - 13,8%). W imporcie największy udział obrotu uszlachetniającego odnotowano w sekcjach: towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca – 7,7% oraz maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy - 6,5%.

W strukturze **rozdysponowania importu wg głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku, wzrósł udział importu towarów z przeznaczeniem na **dobra inwestycyjne** z 16,1% do 17,1% i na **cele konsumpcyjne** z 18,2% do 18,8%. W tych kategoriach odnotowano też największą dynamikę importu (wzrost odpowiednio o 20,1% i o 17,1%). Wzrost importu towarów z przeznaczeniem na **zużycie pośrednie** wyniósł 10,8%, a jego udział obniżył się z 65,7% do 64,1%.

Na wzrost importu towarów z przeznaczeniem na **dobra inwestycyjne** duży wpływ miały elektroniczne systemy informatyczne i telefonia komórkowa. Największy udział w imporcie tej kategorii stanowiły maszyny do automatycznego przetwarzania danych i urządzenia do tych maszyn - 9,2%, aparaty telefoniczne dla sieci komórkowych lub innych sieci bezprzewodowych – 7,2% oraz maszyny i urządzenia mechaniczne wyspecjalizowane do poszczególnych zastosowań przemysłowych - 6,3%.

W kategorii **towary konsumpcyjne** w okresie styczeń–październik br. największy udział w imporcie stanowiły towary konsumpcyjne nietrwałego użytku – 27,9% (z tego powyżej 30,0% stanowiły leki) - wobec 29,6% w analogicznym okresie ub. roku. W strukturze importu towarów konsumpcyjnych ważne miejsce zajmowały samochody osobowe w skali roku wystąpił wzrost o 1,9 pkt do 19,4%.

W **zużyciu pośrednim** najwyższy udział w imporcie miały towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone - 51,6%, (wobec 49,9% w analogicznym okresie ub. roku), natomiast towary zaopatrzeniowe dla przemysłu nieprzetworzone stanowiły tylko 3,5%. Duży udział w imporcie stanowiły części i akcesoria do dóbr inwestycyjnych - 14,0%, (w skali roku spadek o 0,9 pkt), w tym części i akcesoria do urządzeń i aparatury telekomunikacyjnej oraz do zapisu i odtwarzania dźwięku oraz lampy elektronowe i elektroniczne układy scalone.

W strukturze **rozdysponowania eksportu wg głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku, wzrósł udział eksportu towarów z przeznaczeniem na **zużycie pośrednie** z 55,1% do 55,9% i z przeznaczeniem na **dobra inwestycyjne** z 11,1% do 11,2%, obniżył się natomiast udział eksportu towarów na **cele konsumpcyjne** z 33,8% do 32,9%. Odnotowano wzrost eksportu towarów we wszystkich kategoriach ekonomicznych, w tym z przeznaczeniem na zużycie pośrednie o 13,0%, na dobra inwestycyjne o 12,6% i na cele konsumpcyjne o 8,3%.

W eksporcie **dóbr inwestycyjnych** znaczący udział stanowiły dobra inwestycyjne z wyjątkiem środków transportu - 62,1% (wzrost o 5,6 pkt w stosunku do okresu styczeń–październik 2006 r.), w tym m. in.: pojemniki metalowe do przechowywania lub transportu, pozostała aparatura do transmisji lub odbioru głosu, obrazu lub innych danych oraz maszyny i urządzenia mechaniczne wyspecjalizowane do poszczególnych zastosowań przemysłowych.

Spadek udziału **dóbr konsumpcyjnych**, w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku, wynikał w dużej mierze z rosnącego zapotrzebowania rynku wewnętrznego na te towary. Istotną pozycję w tej kategorii stanowił eksport towarów konsumpcyjnych trwałego użytku, (głównie aparatury odbiorczej dla telewizji i mebli drewnianych) podobnie jak w ub. roku, ich udział wyniósł 26,9%.

W eksporcie towarów przeznaczonych na **zużycie pośrednie** najwyższy udział stanowiły towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone – 52,9%, (w ub. roku - 52,7%), natomiast towary zaopatrzeniowe dla przemysłu nieprzetworzone stanowiły 3,1%. Duży udział w eksporcie towarów na zużycie pośrednie - 22,3% (w skali roku wzrost o 0,6 pkt), miały części i akcesoria do środków transportu, głównie części i akcesoria do pojazdów mechanicznych oraz silniki spalinowe.

Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji

Rachunek bieżący bilansu płatniczego¹⁵ w październiku br. zamknął się ujemnym saldem w wysokości 1302 mln EUR, wobec minus 906 mln EUR przed rokiem. Na zwiększenie deficytu wpłynęło pogłębienie ujemnego salda obrotów towarowych (o 183 mln EUR), zmniejszenie dodatniego salda transferów bieżących (o 119 mln EUR) oraz pogłębienie ujemnego salda dochodów (o 109 mln EUR). Zwiększyło się natomiast dodatnie saldo usług (o 15 mln EUR).

Eksport towarów wzrósł o 15,7% (do 10694 mln EUR), a import – o 17,0% i wyniósł 11281 mln EUR. Saldo obrotów towarowych wyniosło minus 587 mln EUR (wobec minus 404 mln EUR w październiku ub. roku).

Przychody z transferów bieżących ukształtowały się na poziomie 832 mln EUR (o 7,8% wyższym niż przed rokiem), a rozchody z tytułu transferów bieżących zwiększyły się o 59,1% (do 482 mln EUR). W rezultacie, saldo transferów bieżących pogorszyło się z 469 mln EUR do 350 mln EUR.

Saldo dochodów wyniosło minus 1395 mln EUR (przed rokiem minus 1286 mln EUR). Przychody z tytułu dochodów zmniejszyły się o 9,8% (do 267 mln EUR), natomiast rozchody wzrosły o 5,1% (do 1662 mln EUR).

Saldo usług zwiększyło się z 315 mln EUR do 330 mln EUR. Przychody z tytułu usług wzrosły o 25,0% (do 1898 mln EUR), a rozchody – o 30,2% (do 1568 mln EUR).

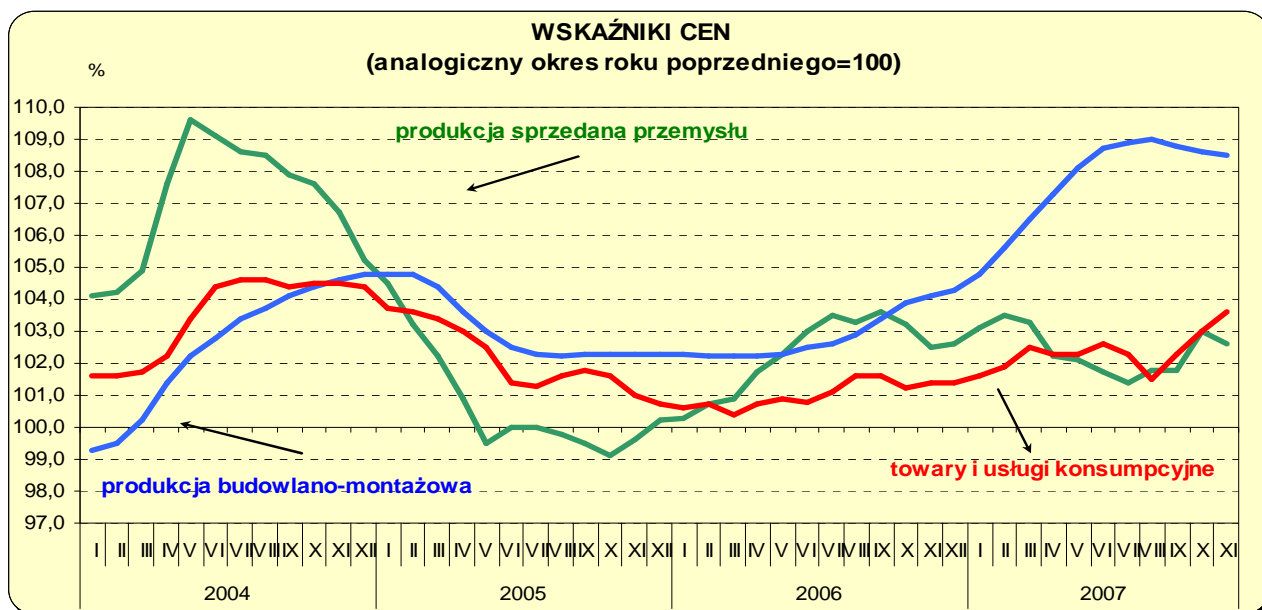
Ceny

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz produkcji budowlano-montażowej w okresie styczeń–listopad br. była znacznie wyższa od notowanej przed rokiem, natomiast wzrost cen produkcji sprzedanej przemysłu był zbliżony do obserwowanego w analogicznym okresie 2006 r. W listopadzie br., w skali roku wzrost cen konsumpcyjnych i produkcji sprzedanej przemysłu był większy niż odpowiednio w październiku, a w budownictwie – mniejszy. Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali miesiąca był nieco wyższy niż w październiku, natomiast w budownictwie – niższy. W przemyśle ceny nie uległy zmianie.

¹⁵ Stanowi komponent bilansu płatniczego, który jest statystycznym zestawieniem obrotów z zagranicą, prezentującym w usystematyzowany sposób transakcje gospodarcze zrealizowane przez Polskę z resztą świata (tzn. między rezydentami i nierezydentami). Bilans płatniczy oprócz rachunku bieżącego, uwzględnia także rachunek kapitałowy i finansowy, saldo błędów i opuszczeń oraz oficjalne aktywa rezerwowe.

Znaczna część obrotów bilansu płatniczego pochodzi z zamkniętego systemu zbierania danych o transakcjach rozliczanych przez polski system bankowy. Banki przesyłają do NBP informacje zarówno o transakcjach swoich, jak i wykonywanych w imieniu klientów banków. Dane z banków są uzupełniane informacjami pochodzącymi bezpośrednio z przedsiębiorstw, z badań statystyki publicznej oraz Instytutu Turystyki.

Opracowano na podstawie materiałów NBP: „Bilans Płatniczy”.

Według wstępnych danych, ceny produkcji sprzedanej przemysłu w listopadzie br. utrzymały się na poziomie notowanym w poprzednim miesiącu. Po wzroście w październiku br., ceny w górnictwie obniżyły się o 3,5%, w efekcie wysokiego spadku cen w górnictwie rud metali (12,6%). W sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę ceny ukształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego w ub. miesiącu. Wzrosły natomiast ceny w przetwórstwie przemysłowym (o 0,2%), w tym najwięcej w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 6,8%). Wyższe niż w ub. miesiącu były także ceny produkcji odzieży i wyrobów futrzarskich oraz działalności wydawniczej; poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników informacji (po 0,4%). Obniżyli natomiast ceny producenci m.in. metali (o 1,2%), maszyn biurowych i komputerów (o 1,0%), a także pozostałych surowców niemetalicznych oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (po 0,6%).

Dynamika cen w przemyśle w okresie styczeń–listopad br. była zbliżona do notowanej przed rokiem (wzrost 3,1%). Najwięcej podniesiono ceny w górnictwie (o 4,3%), w tym w dziale pozostałe górnictwo (o 13,8%), górnictwo węgla kamiennego i brunatnego; wydobywanie torfu (o 8,3%), przy spadku cen w górnictwie rud metali (o 8,6%). Powyżej przeciętnej dynamiki w przemyśle wzrosły także ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę (o 3,7%). W okresie jedenastu miesięcy br. ceny w przetwórstwie przemysłowym podniesiono o 2,9%, w tym bardzo wysoko – w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 26,2%), wyrobów tytoniowych (o 20,9%) i przetwarzania odpadów (o 16,8%). Podwyższyli również ceny producenci m.in. wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (o 8,6%) oraz artykułów spożywczych i napojów (o 6,2%). Spadły natomiast ceny produkcji m.in. sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych (o 10,9%), metali (o 4,5%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 1,5%), jak również odzieży i wyrobów futrzarskich (o 0,9%).

W skali roku ceny produkcji sprzedanej przemysłu wzrosły w listopadzie br o 2,6% (wobec 2,5% odpowiednio przed rokiem). Najwięcej podniesiono ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę (o 3,8%), a najmniej w górnictwie (o 0,9%). Wzrost cen w przetwórstwie przemysłowym wyniósł 2,5%.

Według wstępnych danych, wzrost cen produkcji budowlano-montażowej w listopadzie br. był najmniejszy od początku roku (0,2%). W efekcie wysokiej dynamiki w poprzednich miesiącach, ceny w tej sekcji rosły jednak znacznie szybciej niż przed rokiem, tj, zarówno w okresie styczeń–listopad br. (o 7,8%, wobec 3,9%), jak i w skali roku (o 8,5%, wobec 4,1%).

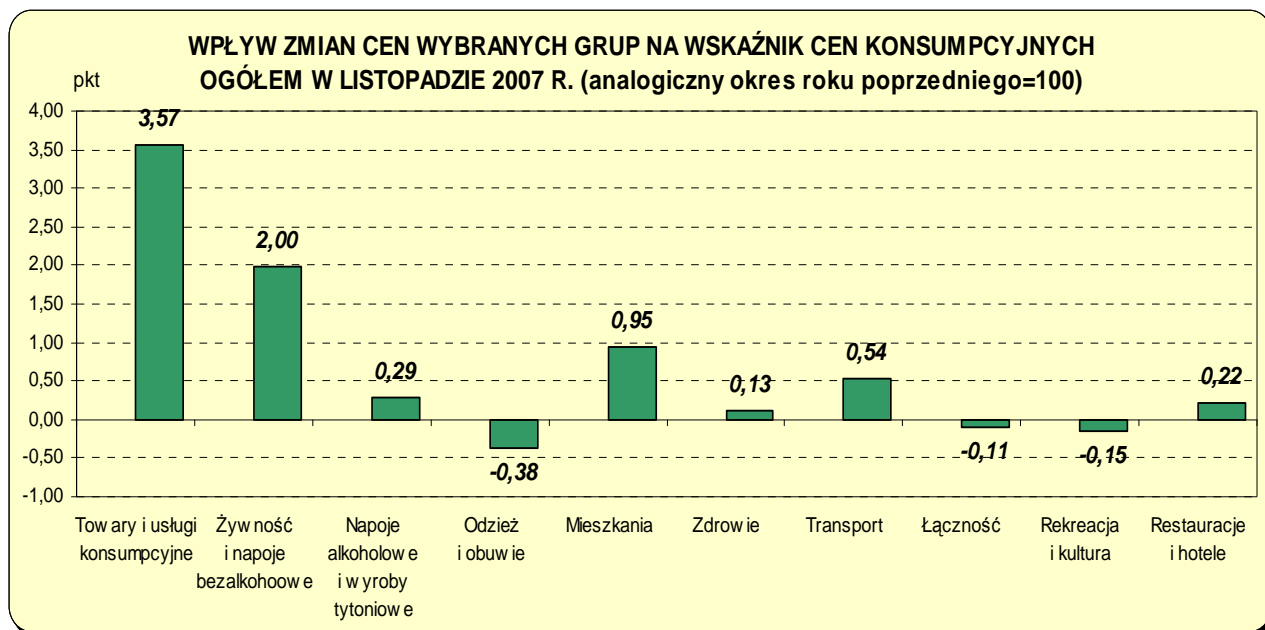
Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu				Ceny produkcji budowlano- montażowej
	ogółem	górnictwo	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	
2006	Grudzień roku poprzedniego=100				
XI.....	103,1	114,4	101,9	105,4	103,9
2007					
XI	103,1	104,3	102,9	103,7	107,8
2006	Miesiąc poprzedni=100				
I	100,2	100,4	99,5	103,3	100,1
II	99,9	101,6	99,8	100,0	100,1
III	100,7	101,9	100,8	100,1	100,2
IV	101,5	107,2	101,1	101,7	100,3
V	100,4	104,2	100,2	100,0	100,3
VI	100,9	98,8	101,1	100,1	100,4
VII	100,7	103,5	100,6	100,0	100,4
VIII	99,9	99,3	99,9	100,0	100,5
IX	100,0	100,8	99,9	100,0	100,7
X	99,5	99,4	99,5	100,0	100,6
XI	99,3	96,7	99,5	100,0	100,3
XII	99,5	96,8	99,6	100,0	100,4
2007					
I	100,6	99,9	100,3	103,1	100,5
II	100,3	99,9	100,3	100,0	100,8
III	100,5	101,7	100,4	100,1	101,0
IV	100,5	104,6	100,3	100,1	101,1
V	100,4	99,6	100,4	100,1	101,1
VI.....	100,5	100,3	100,6	100,1	100,9
VII	100,3	101,8	100,3	100,1	100,6
VIII.....	100,3	99,3	100,4	100,1	100,6
IX	100,0	99,6	100,0	100,0	100,5
X	99,7	101,2	99,5	100,0	100,5
XI	100,0	96,5	100,2	100,0	100,2

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu				Ceny produkcji budowlano- montażowej
	ogółem	górnictwo	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	
2006	Analogiczny okres roku poprzedniego=100				
I	100,3	105,0	99,0	106,3	102,3
II	100,7	107,3	99,4	106,2	102,2
III	100,9	109,2	99,5	106,0	102,2
IV	101,7	116,3	99,8	107,7	102,2
V	102,3	121,1	100,2	107,6	102,3
VI	103,0	117,4	101,3	107,1	102,5
VII	103,5	121,4	101,7	106,3	102,6
VIII	103,3	122,2	101,5	106,3	102,9
IX	103,6	124,0	101,7	106,2	103,4
X	103,2	121,5	101,5	105,4	103,9
XI	102,5	114,4	101,1	105,4	104,1
XII	102,6	110,7	101,5	105,4	104,3
2007					
I	103,1	110,2	102,3	105,1	104,8
II	103,5	108,4	102,9	105,2	105,6
III	103,3	108,1	102,6	105,2	106,5
IV	102,2	105,5	101,7	103,5	107,3
V	102,1	100,8	101,9	103,6	108,1
VI	101,7	102,3	101,4	103,6	108,7
VII	101,4	100,6	101,1	103,6	108,9
VIII	101,8	100,6	101,6	103,7	109,0
IX	101,8	99,4	101,7	103,7	108,8
X	102,0	101,1	101,7	103,7	108,6
XI	102,6	100,9	102,5	103,8	108,5
I-XI	102,3	103,2	101,9	104,1	107,7
2006					
I-XI	102,3	116,4	100,6	106,4	102,8

W listopadzie br. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** wzrosły o 0,7% (wobec 0,6% przed miesiącem), a największy wpływ na ukształtowanie wskaźnika cen konsumpcyjnych ogółem miały podwyżki cen żywności, paliw do prywatnych środków transportu oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem, podnosząc go odpowiednio o 0,39 pkt., 0,11 pkt. i 0,09 pkt.

W skali roku notowano dalsze przyspieszenie dynamiki cen konsumpcyjnych – z 3,0% w październiku do 3,6% w listopadzie br. Największy wpływ na wskaźnik miały podwyżki cen żywności oraz towarów i usług w zakresie mieszkania i transportu, które podniosły jego wysokość odpowiednio o 1,89 pkt, 0,95 pkt oraz 0,54 pkt. Spadek cen odzieży i obuwia oraz towarów i usług w związanych z rekreacją i kulturą wpłynął na obniżenie tego wskaźnika o 0,38 pkt. i 0,15 pkt.

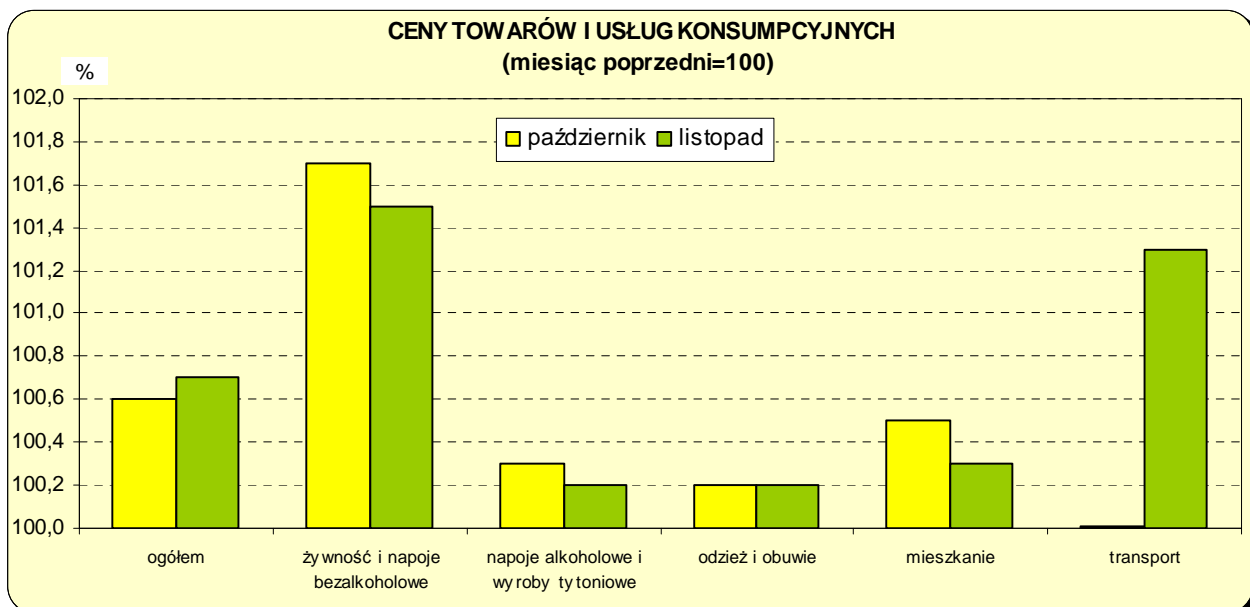
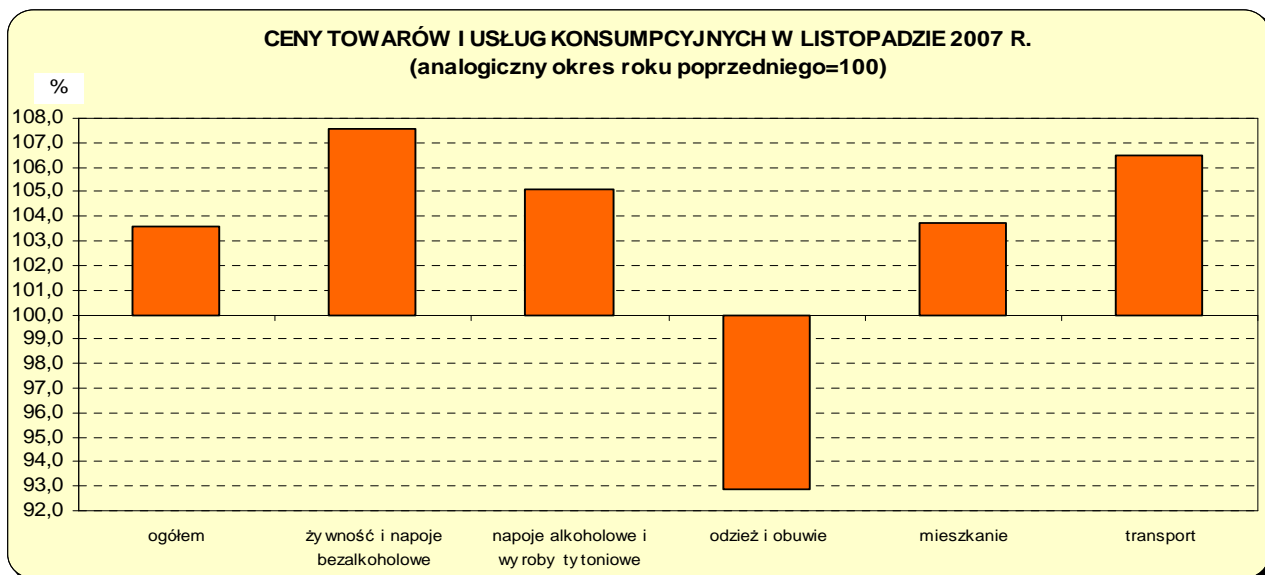
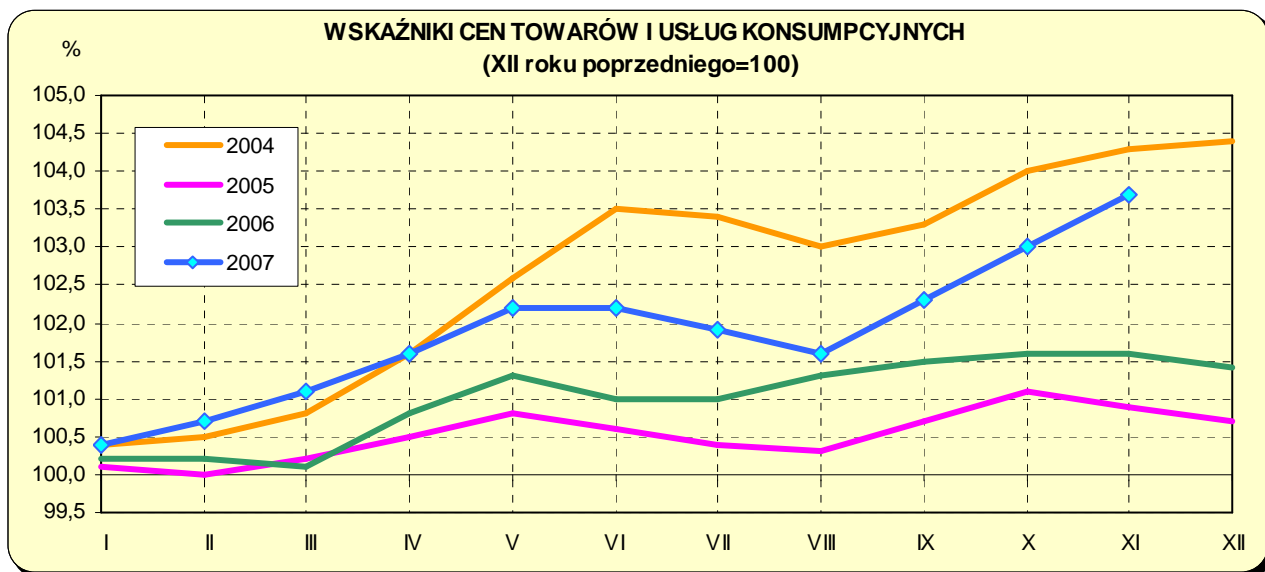

W listopadzie br. w stosunku do grudnia ub. roku ceny konsumpcyjne rosły znacznie szybciej niż odpowiednio przed rokiem (3,7%, wobec 1,6%), a w stosunku do analogicznego okresu ub. roku wzrost cen w okresie styczeń–listopad br. wyniósł 2,3% (wobec 1,0% odpowiednio w 2006 r.).

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalkoholowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łączność	rekreacja i kultura	edukacja
Grudzień roku poprzedniego=100										
2006										
XI	101,6	102,1	101,6	92,9	103,8	101,0	99,2	101,6	101,7	101,0
2007										
XI	103,7	107,5	105,0	93,0	103,7	102,4	108,8	97,9	97,7	102,5
Miesiąc poprzedni=100										
2006										
I	100,2	100,3	100,1	98,1	101,3	100,2	98,3	100,0	99,8	100,2
II	100,0	100,3	99,9	98,0	100,1	100,2	99,8	100,0	100,1	100,0
III	99,9	99,8	99,9	99,3	100,0	100,1	99,9	100,0	99,9	100,0
IV	100,7	100,7	100,0	99,9	101,1	100,1	102,4	100,0	99,8	100,0
V	100,5	101,3	100,2	99,9	100,0	100,1	101,5	100,0	99,7	100,0
VI	99,7	98,9	100,3	99,8	100,0	100,1	99,9	100,0	100,0	100,1
VII	100,0	98,5	100,3	99,2	100,1	99,7	101,0	101,9	103,4	100,0
VIII	100,3	100,7	100,4	98,5	100,2	100,1	101,2	100,1	100,2	100,0
IX	100,2	100,6	100,2	99,8	100,3	100,1	98,9	100,0	99,5	100,3
X	100,1	100,8	100,1	100,1	100,4	100,2	97,5	99,9	99,6	100,3
XI	100,0	100,2	100,1	100,0	100,2	100,1	98,9	99,7	99,6	100,1
XII	99,8	99,7	100,1	99,8	100,1	100,0	98,0	100,1	100,1	100,0

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łączność	rekreacja i kultura	edukacja
2007										
I	100,4	101,1	100,1	97,7	100,9	100,3	99,3	99,9	100,3	100,2
II	100,3	100,7	100,1	98,3	100,2	100,2	101,0	100,0	100,0	100,0
III	100,5	100,8	100,0	99,3	100,2	100,6	102,5	100,0	99,9	100,0
IV	100,5	100,9	100,1	99,9	100,3	100,2	101,9	100,0	99,9	100,0
V	100,5	101,2	100,3	100,0	100,3	100,2	100,8	100,0	100,0	100,0
VI	100,0	99,0	100,9	99,9	100,3	100,1	101,5	100,0	100,1	100,0
VII	99,7	98,4	101,4	98,8	100,2	100,2	100,3	100,0	100,5	100,3
VIII	99,6	99,4	101,1	98,8	100,2	100,1	99,8	98,1	97,9	100,0
IX	100,8	102,4	100,6	99,9	100,3	100,1	100,2	100,0	99,6	100,7
X	100,6	101,7	100,3	100,2	100,5	100,2	100,0	100,0	99,6	101,1
XI	100,7	101,5	100,2	100,2	100,3	100,1	101,3	100,0	99,9	100,1
2006	Analogiczny okres roku poprzedniego=100									
I	100,6	99,1	102,7	93,6	103,2	101,6	102,3	98,7	98,6	101,7
II	100,7	99,8	102,5	93,2	103,2	101,7	101,6	98,7	98,7	101,7
III	100,4	99,3	102,1	93,1	103,2	101,6	101,3	97,9	97,9	101,7
IV	100,7	99,4	101,6	93,2	104,3	101,5	101,8	98,0	97,5	101,6
V	100,9	99,8	101,3	93,1	104,3	101,5	103,1	97,9	97,2	101,6
VI	100,8	99,5	101,2	93,1	104,3	101,5	102,7	98,3	97,4	101,7
VII	101,1	100,2	101,2	93,0	103,9	101,0	102,1	100,2	100,2	101,6
VIII	101,6	101,8	101,4	92,8	104,0	101,1	102,2	100,3	100,5	101,7
IX	101,6	102,4	101,4	93,0	104,1	101,1	99,4	100,0	100,3	101,5
X	101,2	102,2	101,5	92,8	103,9	101,1	96,8	100,0	100,3	101,0
XI	101,4	102,2	101,5	92,8	103,8	101,0	96,8	101,4	101,7	101,0
XII	101,4	101,8	101,6	92,8	103,8	101,0	97,2	101,6	101,8	101,0
2007										
I	101,6	102,8	101,6	92,2	103,4	101,2	98,1	102,1	102,1	101,1
II	101,9	103,2	101,7	92,5	103,4	101,3	99,4	102,1	102,2	101,1
III	102,5	104,3	101,8	92,5	103,6	101,8	102,0	102,1	102,2	101,1
IV	102,3	104,6	101,9	92,5	102,9	101,9	101,3	102,0	102,4	101,1
V	102,3	104,3	101,9	92,6	103,2	102,0	100,6	102,0	102,8	101,1
VI	102,6	104,4	102,5	92,6	103,5	102,0	102,2	102,0	102,9	101,1
VII	102,3	104,4	103,6	92,2	103,6	102,4	101,4	99,6	99,6	101,4
VIII	101,5	102,8	104,4	92,5	103,5	102,4	99,9	97,6	97,3	101,4
IX	102,3	105,1	104,8	92,7	103,5	102,4	101,3	97,5	97,4	101,7
X	103,0	106,6	105,0	92,8	103,6	102,5	103,9	97,6	97,4	102,5
XI	103,6	107,6	105,1	92,9	103,7	102,5	106,5	97,9	97,8	102,5
I-XI	102,3	104,6	103,1	92,5	103,5	102,0	101,5	100,2	100,3	101,5
2006										
I-XI	101,0	100,5	101,7	93,1	103,8	101,3	100,9	99,2	99,1	101,5

Ceny **żywności i napojów bezalkoholowych** wzrosły w listopadzie br. o 1,5%, tj. nieco mniej niż w poprzednim miesiącu. Najbardziej podrożały warzywa (o 10,0%). Więcej niż w poprzednim miesiącu należało zapłacić za ryż (o 3,4%), masło (o 3,3%) oraz sery (o 3,0%). Podniesiono również ceny mąki (o 2,3%), tłuszczów roślinnych (o 2,2%) i przetworów makaronowych (o 1,8%). Wzrosły także ceny drobiu (o 0,7%) i pieczywa (o 0,6%). Potaniało natomiast mięso wieprzowe (o 1,8%). Ceny napojów bezalkoholowych wzrosły przeciętnie o 0,5%, w tym najwięcej soków - o 1,4%.

W okresie styczeń–listopad br. ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły znacznie więcej niż przed rokiem (o 7,5%, wobec 2,1%). Obserwowano wysokie podwyżki cen drobiu (o 30,0%), owoców (o 23,8%) i tłuszczów zwierzęcych (o 22,4%). Spośród artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” najbardziej podrożały sery – o 16,9% i mleko – o 15,2%. Ceny pieczywa i produktów zbożowych wzrosły w tym okresie średnio o 11,0%, w tym zwłaszcza mąki – o 22,5%. Ceny warzyw były o 8,1% niższe niż w grudniu ub. roku, a cukru – o 6,7%. Napoje bezalkoholowe podrożały o 4,8 %, w tym zwłaszcza kawa – o 9,0%.

W listopadzie br. za **wyroby tytoniowe** płacono o 0,4% więcej niż w poprzednim miesiącu, natomiast ceny **napojów alkoholowych** pozostały na poziomie zanotowanym w październiku br. Od początku roku wzrost cen wyrobów tytoniowych wyniósł 12,3%, a napojów alkoholowych – 1,0%.

Ceny **odzieży** wzrosły w listopadzie br. o 0,2%, a **obuwia** - o 0,1%. W porównaniu z grudniem ub. roku odzież potaniała o 5,7%, a obuwiu – o 10,2%.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych związanych z **mieszkaniem** były wyższe niż w październiku br. o 0,3%. Za najem mieszkania należało zapłacić o 0,6% więcej niż przed miesiącem, a za wywóz nieczystości (śmieci) – o 0,3%. Nośniki energii podrożały przeciętnie o 0,6%, w tym gaz ciekły - o 1,9%, opał - o 1,7%, a centralne ogrzewanie - o 0,3%. Nieco tańszy był sprzęt gospodarstwa domowego (o 0,1%).

W okresie styczeń–listopad br. ceny w zakresie mieszkania wzrosły o 3,7%, czyli nieco mniej niż odpowiednio przed rokiem (3,8%). Materiały i usługi związane z konserwacją mieszkania podrożały o 7,3%, a za najem mieszkania należało zapłacić o 5,8% więcej niż w grudniu ub. roku. Podniesiono ceny w zakresie usług kanalizacyjnych – o 5,6%, wywozu nieczystości (śmieci) – o 5,5% oraz zaopatrywania w wodę – o 3,8%. W okresie jedenastu miesięcy ceny nośników energii wzrosły średnio o 3,3%, w tym najwięcej opału - o 5,8%, gazu – o 4,2% i energii cieplnej – o 2,6%. Obniżyły się natomiast ceny sprzętu gospodarstwa domowego - o 1,0%.

Opłaty związane ze **zdrowiem** podniesiono w listopadzie br. o 0,1%. Wzrosły ceny usług stomatologicznych (o 0,4%). Więcej niż w poprzednim miesiącu konsumenci płacili również za usługi lekarskie oraz urządzenia i sprzęt terapeutyczny (po 0,3%). W okresie jedenastu miesięcy br. opłaty związane ze zdrowiem wzrosły o 2,4% (wobec 1,0% przed rokiem). Powyżej przeciętnej podniesiono ceny usług stomatologicznych – o 4,3%.

Ceny w zakresie **transportu** były wyższe niż w ub. miesiącu o 1,3%, głównie w wyniku najwyższego od czerwca br. wzrostu cen paliw do prywatnych środków transportu - o 2,5%. W okresie styczeń-listopad br. nastąpił znaczny wzrost cen w zakresie transportu (8,8%), podczas gdy przed rokiem notowano ich spadek (0,8%). Wpłynęły na to wysokie podwyżki cen paliw do prywatnych środków transportu (o 17,9%, w tym benzyny silnikowej – o 21,1%). Obniżyły się natomiast ceny samochodów osobowych (o 1,1%).

Ceny w zakresie **łąčności** pozostały na poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem, a w stosunku do grudnia ub. roku spadły o 2,1%.

Listopad był czwartym z kolei miesiącem obniżek cen w zakresie **rekreacji i kultury** (o 0,1%). Tańsza była turystyka zorganizowana (o 1,5%), zwłaszcza za granicą - o 2,9%, jak również sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 1,2%). Podrożały natomiast gazety i czasopisma (o 2,3%). W okresie styczeń-listopad br. nastąpił spadek cen związanych z rekreacją i kulturą (2,1%, podczas gdy przed rokiem notowano ich wzrost 1,7%). Obniżyły się ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 11,9%) oraz usług w zakresie kultury (o 5,0%).

W listopadzie br. odnotowano niewielki wzrost cen dotyczących **edukacji** (0,1%). W okresie jedenastu miesięcy br. opłaty w zakresie edukacji podniesiono o 2,5% (wobec 1,0% przed rokiem), w tym najwięcej za pobyt dziecka w przedszkolu (o 4,2%).

Wzrost cen w **restauracjach i hotelach** w skali miesiąca wyniósł 0,6%, a od początku roku – 4,2%.

W skali roku, ceny towarów i usług konsumpcyjnych w listopadzie br. wzrosły o 3,6%. Najbardziej podrożała żywność i napoje bezalkoholowe (o 7,6%), w tym zwłaszcza owoce i drób (po 26,9%), mąka (o 24,2%) oraz tłuszcze zwierzęce (o 22,1%). Wzrosły również ceny serów (o 16,8%), mleka (o 15,2%), a także pieczywa (o 13,5%). Tańszy był natomiast cukier (o 9,3%) i warzywa (o 3,8%). W porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku znacznie wzrosły ceny paliw (o 13,2%) i wyrobów tytoniowych (o 12,5%). Relatywnie wysoki był także wzrost cen w restauracjach i hotelach (4,4%) oraz dotyczących mieszkania (3,7%). Obniżyły się natomiast ceny odzieży i obuwia (o 7,1%), towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą (o 2,2 %) oraz łąčnością (o 2,1%).

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie grudzień 2006 r. – listopad 2007 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł 2,4% (wobec 2,0% w okresie listopad 2006 r. - październik 2007 r.). Ceny konsumpcyjne według **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**¹⁶ wzrosły w tym okresie o 2,4%.

¹⁶ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej przez kraje członkowskie oraz kandydujące do UE. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2007 r. - struktura spożycia z 2005 r. w cenach grudnia 2006 r.). Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu opracowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP).

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W okresie styczeń–listopad obserwowano wyższy niż w poprzednich okresach wzrost wynagrodzeń nominalnych i realnych w ujęciu rocznym. Największą dynamikę płac nadal notowano w sekcji budownictwo. Zmniejszyła się siła nabywcza przeciętnych rent i emerytur rolników indywidualnych, a w pozarolniczym systemie ubezpieczeń społecznych była ona nieznacznie wyższa niż przed rokiem.

W okresie styczeń–listopad br. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** ukształtowało się na poziomie 2855,47 zł, tj. o 9,5% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 4,8% przed rokiem). Największa dynamika płac nadal notowana była w budownictwie (wzrost o 16,2%). Wyższy niż przeciętnie wzrost płac obserwowano również w handlu i naprawach (10,4%) oraz przetwórstwie przemysłowym (9,8%). Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu najbardziej dynamiczny wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto miał miejsce w następujących działach/grupach: wznoszenie budynków i budowli; inżynieria lądowa i wodna (o 16,9%), produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny (o 14,4%), handel detaliczny; naprawy artykułów użytku osobistego i domowego (o 12,9%), produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (12,7%) i produkcja wyrobów z metali (o 12,3%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie br. wyniosło 3092,01 zł i było o 12,0% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,1% w analogicznym okresie ub. roku). W porównaniu z październikiem br. przeciętna miesięczna płaca brutto zwiększyła się o 4,8%. Po wyeliminowaniu sekcji górnictwo, w której na wzrost wynagrodzeń w dużym stopniu wpłynęła wypłata nagród z okazji „Dnia Górnika”, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło o 1,5%.

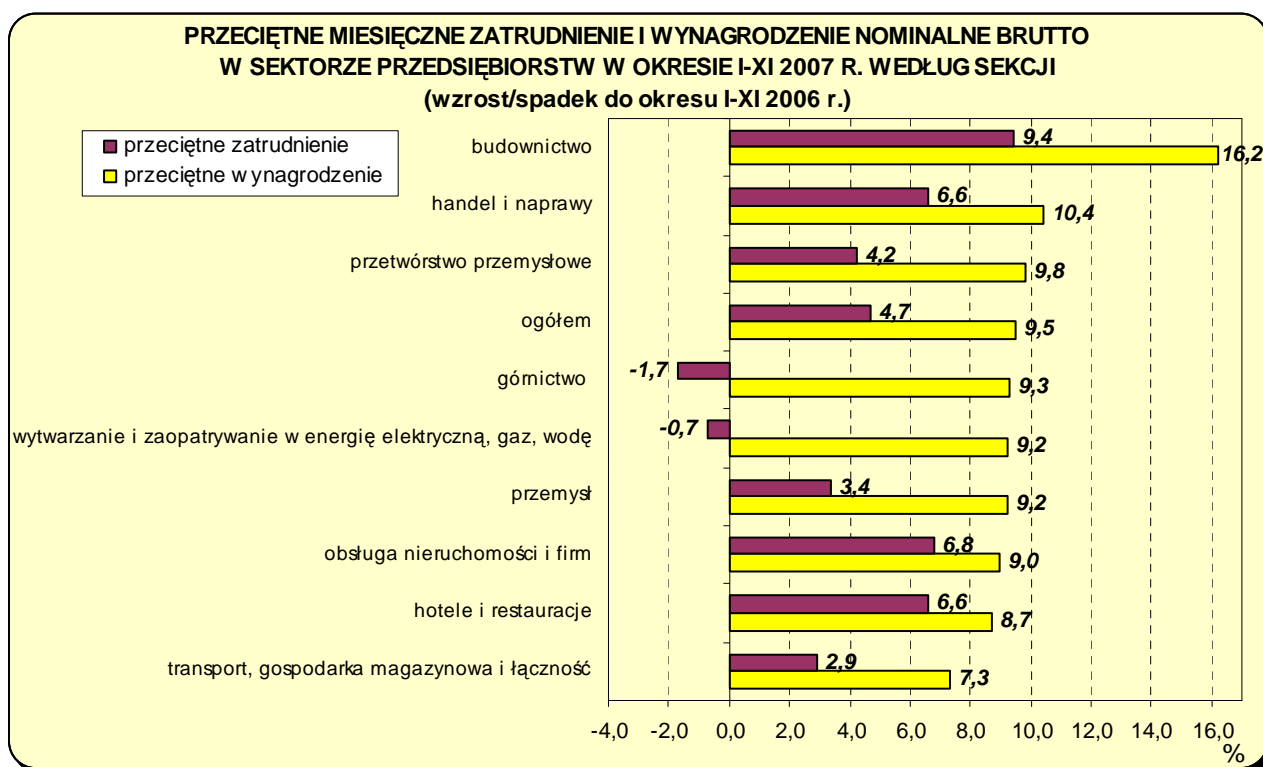
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w poszczególnych sekcjach sektora przedsiębiorstw kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ogółem					bez wypłat z zysku
	XI 2007		I–XI 2007			
	w zł	XI 2006=100	w zł	I–XI 2006=100		w zł
Sektor przedsiębiorstw.....	3092,01	112,0	2855,47	109,5	109,5	2847,81
w tym:						
Przemysł.....	3184,05	112,6	2878,11	109,2	109,2	2865,93
górnictwo	7182,47	128,3	4685,45	109,3	108,9	4620,85
przetwórstwo przemysłowe..	2792,92	110,5	2649,93	109,8	109,8	2644,69
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	4000,29	113,3	3767,01	109,2	109,0	3725,59
Budownictwo	3224,99	116,9	2945,78	116,2	116,2	2944,70
Handel i naprawy	2786,70	112,1	2681,56	110,4	110,4	2680,68
Hotele i restauracje.....	2120,14	109,9	2069,35	108,7	108,6	2067,77
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	3377,59	109,1	3105,95	107,3	107,3	3098,16
Obsługa nieruchomości i firm....	2988,98	110,8	2854,69	109,0	109,0	2853,22

W okresie styczeń–listopad br. **fundusz płac** w sektorze przedsiębiorstw zwiększył się w skali roku o 14,6% (wobec wzrostu o 7,8% przed rokiem).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w **sektorze publicznym** ukształtowało się w listopadzie br. na poziomie 3876,06 zł (o 15,6% większym niż przed rokiem), a w okresie styczeń–listopad br. – 3298,51 zł (tj. o 8,3% większym niż w analogicznym okresie ub. roku). W **sektorze prywatnym** przeciętna płaca brutto wyniosła 2924,24 zł (o 11,6% więcej w skali roku). W okresie jedenastu miesięcy br. wyniosła ona 2757,44 zł (tj. o 10,2% więcej niż odpowiednio w ub. roku) i stanowiła 83,6% przeciętnej płacy w sektorze publicznym (przed rokiem relacja ta wyniosła 82,2%).

W okresie jedenastu miesięcy br. **siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw** zwiększyła się w skali roku o 7,1% (w analogicznym okresie ub. roku notowano wzrost o 4,0%). W listopadzie br. płaca realna brutto była o 8,3% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu odpowiednio o 1,9% przed rokiem).

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba emerytów i rencistów		Przeciętne miesięczne świadczenie brutto			
	XI 2007		I–XI 2007			
	w tys.	XI 2006=100	w zł	XI 2006=100	w zł	I–XI 2006=100
Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	7693,9	101,3	1308,24	102,0	1298,25	103,1
emerytury	4874,2	103,9	1402,32	101,6	1396,42	102,8
renty z tytułu niezdolności do pracy	1478,5	94,9	1049,27	101,5	1042,43	102,4
renty rodzinne	1341,2	100,0	1251,81	101,5	1236,59	102,8
Emerytury i renty rolników indywidualnych	1510,9	96,6	809,71	100,3	814,10	101,5

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w okresie styczeń–listopad br. była o 3,1% większa niż przed rokiem i wyniosła 1298,25 zł. W listopadzie br. ukształtowała się ona na poziomie 1308,24 zł, tj. o 2,0% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku. Siła nabywcza przeciętnej emerytury i renty brutto w systemie pracowniczym w okresie jedenastu miesięcy br. w ujęciu rocznym nieznacznie wzrosła (o 0,3%, wobec wzrostu o 6,1% w analogicznym okresie ub. roku). W listopadzie br. w ujęciu rocznym zmniejszyła się ona o 1,9% (wobec wzrostu o 6,7% przed rokiem).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w okresie styczeń–listopad br. wyniosła 814,10 zł i była o 1,5% wyższa niż przed rokiem. W listopadzie br. ukształtowała się ona na poziomie 809,71 zł, tj. o 0,3% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku. Siła nabywcza przeciętnej emerytury i renty brutto rolników indywidualnych w okresie jedenastu miesięcy br. spadła o 1,3% w skali roku (wobec wzrostu o 4,3% przed rokiem). W listopadzie br. była ona mniejsza o 3,6% niż przed rokiem (w analogicznym okresie ub. roku nastąpił wzrost o 4,9%).

W okresie jedenastu miesięcy br. kwota brutto **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła 1564,7 mln zł i była o 18,8% mniejsza niż w analogicznym okresie ub. roku. W listopadzie br. bezrobotnym wypłacono 119,1 mln zł, tj. o 6,8% mniej, niż przed miesiącem oraz o 20,2% mniej niż w listopadzie ub. roku.

Z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** w okresie styczeń–listopad br. wypłacono 3555,6 mln zł, tj. o 19,5% mniej niż przed rokiem, a w listopadzie br. – 288,4 mln zł, tj. o 22,5% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku i o 2,5% mniej niż w październiku br.

Budżet państwa

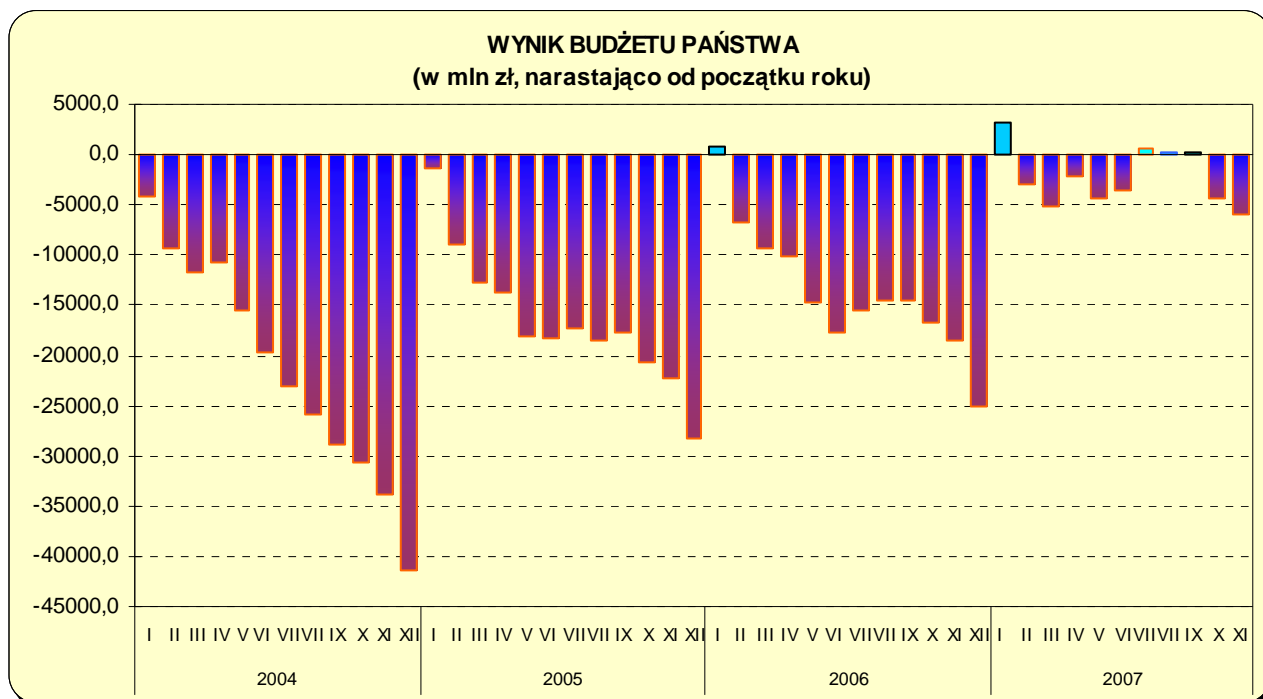
W okresie styczeń-listopad br. **dochody** budżetu państwa¹⁷ wyniosły 215680,5 mln zł, **wydatki** – 221693,1 mln zł, **deficyt** – 6012,6 mln zł (odpowiednio 94,2%, 85,6%, 20,0% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2007 r.).

Dochody i wydatki budżetu państwa kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2007 r.	I–XI 2007				I–XI 2006
		wykonanie	realizacja ustawy budżetowej	I–XI 2006=100	struktura	
					w %	
	w mln zł					
Ogółem dochody	228952,5	215680,5	94,2	119,6	100,0	100,0
dochody podatkowe i niepodatkowe	214266,0	208559,5	97,3	117,4	96,7	98,5
podatki pośrednie.....	138517,2	135309,1	97,7	114,7	62,7	65,4
w tym podatek akcyzowy	45180,0	44087,0	97,6	114,4	20,4	21,4
podatek dochodowy od osób prawnych	22066,0	21231,6	96,2	125,7	9,9	9,4
podatek dochodowy od osób fizycznych	31605,0	31746,3	100,4	127,2	14,7	13,8
dochody państwowych jednostek budżetowych ^{a)}	18296,0	16653,6	91,0	x	7,7	x
w tym wpływy z cła	1700,0	1601,8	94,2	126,6	0,7	0,7
pozostałe dochody	3781,8	3618,9	95,7	146,8	1,7	1,4
w tym wpłaty z zysku NBP	2436,8	2478,3	101,7	214,0	1,1	0,6
środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi ^{a)}	14686,5	7121,0	48,5	x	3,3	x
Wspólna Polityka Rolna i Rybacka	7217,9	5727,6	79,4	x	2,7	x
fundusze strukturalne i inne	7468,6	1393,4	18,7	x	0,6	x
Ogółem wydatki	258952,5	221693,1	85,6	111,5	100,0	100,0
w tym:						
obsługa długu krajowego	22783,0	20664,2	90,7	95,2	9,3	10,9
obsługa zadłużenia zagranicznego	5264,9	4793,6	91,0	110,1	2,2	2,2
rozliczenia z budżetem ogólnym UE z tyt. środków własnych	10486,7	9312,4	88,8	x	4,2	x
dotacje dla:						
Funduszu Emerytalno-Rentowego	14030,7	12817,4	91,4	93,8	5,8	6,9
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	20850,2	20334,4	97,5	87,1	9,2	11,7
subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	36795,0	36083,9	98,1	106,4	16,3	17,1
Deficyt	-30000,0	-6012,6	20,0	32,4	x	x
Finansowanie deficytu						
źródła krajowe	20971,4	1329,5	6,3	10,6	x	x
źródła zagraniczne	9028,6	4683,1	51,9	77,7	x	x

^{a)} Od kwietnia br. z dochodów państwowych jednostek budżetowych została wyłączona pozycja „Środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi”, w związku z powyższym dane są nieporównywalne z poprzednio publikowanymi.

¹⁷ Opracowano na podstawie informacji Ministerstwa Finansów: „Szacunkowe dane o wykonaniu budżetu państwa za okres styczeń–listopad 2007 r.”

Realizacja ustawy budżetowej w zakresie dochodów była o 1,9 pkt wyższa niż przed rokiem. Wpływy z podatków pośrednich zwiększyły się o 14,7%, w tym z podatku akcyzowego o 14,4%. Ich udział w łącznej kwocie dochodów wyniósł odpowiednio 62,7% i 20,4% (wobec 65,4% i 21,4% przed rokiem). Udział dochodów państwowych jednostek budżetowych w łącznej kwocie dochodów wyniósł 7,7%. Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych były wyższe o 25,7% niż przed rokiem (wzrost udziału z 9,4% do 9,9%), a z podatku dochodowego od osób fizycznych - o 27,2% (wzrost udziału z 13,8% do 14,7%).

Dochody budżetu państwa z tytułu napływu środków z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi stanowiły w okresie styczeń–listopad br. 3,3% dochodów ogółem. Najwięcej środków napłynęło w ramach Wspólnej Polityki Rolnej i Rybackiej, co stanowiło 2,7% dochodów ogółem.

Realizacja ustawy budżetowej w zakresie wydatków w okresie styczeń–listopad br. była o 2,5 pkt niższa niż przed rokiem. Wypłaty subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego (gmin, powiatów i województw) wyniosły 36083,9 mln zł (w tym środki przekazane na zadania oświatowe za grudzień br. – 2156,4 mln zł) i stanowiły 98,1% kwoty tej subwencji założonej w ustawie. Udział subwencji w wydatkach ogółem wyniósł 16,3% (wobec 17,1% przed rokiem). Wydatki na obsługę długu krajowego i zagranicznego stanowiły 11,5% wydatków ogółem (przed rokiem 13,1%). Niższe niż przed rokiem były wydatki z tytułu dotacji dla: Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - o 12,9% i Funduszu Emerytalno-Rentowego - o 6,2%.

W okresie styczeń–październik 2007 r. **wydatki bieżące jednostek budżetowych** były o 7,4% wyższe niż przed rokiem, a ich udział w ogólnej kwocie wydatków wyniósł 17,5% (wobec 18,1% przed rokiem).

Wydatki bieżące jednostek budżetowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2007				I-X 2006
	wykonanie w mln zł	realizacja ustawy budżetowej	I-X 2006=100	struktura	
				w %	
Ogółem wydatki bieżące jednostek budżetowych.....	34826,2	74,6	107,4	100,0	100,0
w tym:					
transport i łączność.....	1951,9	80,6	120,5	5,6	5,0
nauka	973,1	76,5	143,5	2,8	2,1
oświata i wychowanie	777,9	76,3	92,4	2,2	2,6
szkolnictwo wyższe	17,5	65,6	20,9	0,0	0,3
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.....	121,5	73,1	108,4	0,3	0,3
ochrona zdrowia	1752,3	75,6	108,6	5,0	5,0
pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej ^{a)}	51,3	79,5	110,1	0,1	0,1
administracja publiczna	6219,1	78,8	104,0	17,9	18,4
urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa.....	1185,5	75,7	108,8	3,4	3,4
wymiar sprawiedliwości	5746,5	78,0	106,8	16,5	16,6
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	6603,6	79,0	107,1	19,0	19,0
obrona narodowa	6582,1	70,2	105,4	18,9	19,3

^{a)} Do 2003 r. – opieka społeczna.

Według danych izb skarbowych i celnych, **zaległości** z tytułu podatków wg stanu w dniu 30 czerwca 2007r. kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym z lat ubiegłych	Struktura ogółem w %	Z zaległości ogółem			
				płatne w ratach i odroczone	wstrzymanie wykonania decyzji	w postępo- waniu egzeku- cyjnym	pozostałe zaległości
	w mln zł		w mln zł				
Ogółem	18162,5	14872,0	100,0	405,1	666,8	10977,7	6112,9
Podatek dochodowy od osób prawnych	1198,8	996,4	6,6	67,6	89,5	596,1	445,6
Podatek dochodowy od osób fizycznych	3081,2	2520,1	17,0	103,3	138,3	1976,7	862,9
Podatek od towarów i usług (VAT).....	10040,5	8126,9	55,3	193,1	184,0	5955,4	3708,0
Podatek akcyzowy	3741,8	3130,1	20,6	39,3	254,5	2415,9	1032,1
Podatek od gier	16,2	14,7	0,1	1,8	0,3	9,9	4,2
Podatki zniesione	84,0	83,8	0,4	0,0	0,2	23,7	60,1

W porównaniu ze stanem w dniu 31 grudnia 2006 r. łączne zaległości wzrosły o 232,4 mln zł, tj. o 1,3% (w analogicznym okresie w 2005 r. wzrost o 2,2%, w 2006 r. wzrost o 3,1%), z tytułu podatku akcyzowego wzrosły o 4,1% (w analogicznym okresie w 2005 r. spadek o 6,4%, a w 2006 wzrost o 1,8%), z tytułu podatku od towarów i usług wzrosły o 2,6% (w analogicznym okresie w 2005 r. wzrost o 3,3%, w 2006 r. wzrost o 1,9%). W łącznej kwocie zaległości najwyższy udział miały zaległości z tytułu podatku od towarów i usług – 55,3% (w latach 2005 i 2006 odpowiednio 57,4% i 56,4%), podatku akcyzowego – 20,6% (14,7% i 16,7%) i podatku dochodowego od osób fizycznych – 17,0% (18,0% i 18,4%).

Według danych Ministerstwa Finansów, wskaźnik realizacji podatków¹⁸ (tzw. ściągalność) w końcu II kw. 2007 r. wyniósł ogółem 97,0% (wobec 96,0% przed rokiem). Wskaźnik ten dla podatku od towarów i usług ukształtował się na poziomie 95,9%, podatku dochodowego od osób fizycznych – 97,9%, a dla dochodowego od osób prawnych – 98,6% (wobec odpowiednio 95,4%, 95,9% i 96,8% na koniec II kw. 2006 r.).

Pieniądz

Stan zasobów pieniądza w końcu listopada br. wyniósł 547647,7 mln zł i był o 5706,3 mln zł (o 1,1%) wyższy niż w październiku br. oraz o 64386,3 mln zł (o 13,3%) większy niż przed rokiem.

Głównym czynnikiem kreacji pieniądza w listopadzie br. były **należności**. Wyniosły one 469917,2 mln zł i wzrosły w porównaniu z poprzednim miesiącem o 1,9%, w tym należności od gospodarstw domowych zwiększyły się o 2,5%, od przedsiębiorstw – o 2,3%, od instytucji samorządowych – o 1,2%, a od instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 7,4%. Natomiast należności od funduszy ubezpieczeń społecznych obniżyły się o 74,0%, a od niemonetarnych instytucji finansowych – o 1,3%.

Należności były wyższe niż przed rokiem o 108368,7 mln zł (o 30,0%), w tym należności od gospodarstw domowych wzrosły o 39,2%, od przedsiębiorstw – o 25,9%, od niemonetarnych instytucji finansowych – o 23,6%, od instytucji samorządowych – o 8,6%, a od instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 60,7%. Należności od funduszy ubezpieczeń społecznych obniżyły się o 91,5%.

Drugim, pod względem siły oddziaływania, czynnikiem generującym pieniądz było **saldo pozostałych pozycji netto**. Wyniosło ono w listopadzie br. minus 110237,8 mln zł i poprawiło się w porównaniu z poprzednim miesiącem o 0,7%, a w stosunku do listopada ub. roku – o 6,3%.

Aktywa zagraniczne netto wyniosły w listopadzie br. 132303,2 mln zł i zwiększyły się w porównaniu z poprzednim miesiącem o 0,4%, a w stosunku do listopada ub. roku – obniżyły się o 21,5%.

Czynnikiem ujemnie wpływającym na przyrost podaży pieniądza w listopadzie br. było **zadłużenie netto instytucji rządowych szeregu centralnego**. Wyniosło ono 55665,1 mln zł i zmniejszyło się w porównaniu z poprzednim miesiącem o 7,6%, a w stosunku do listopada ub. roku - o 21,3%.

¹⁸ Jest to stosunek wielkości zrealizowanych wpływów bieżących pomniejszonych o nadpłaty podatku, do wielkości podatku należnego będącego sumą zrealizowanych wpływów bieżących pomniejszonych o nadpłaty podatku, wielkości bieżących zaległości, kwoty umorzonych zobowiązań podatkowych oraz zobowiązań, których poboru zaniechano.

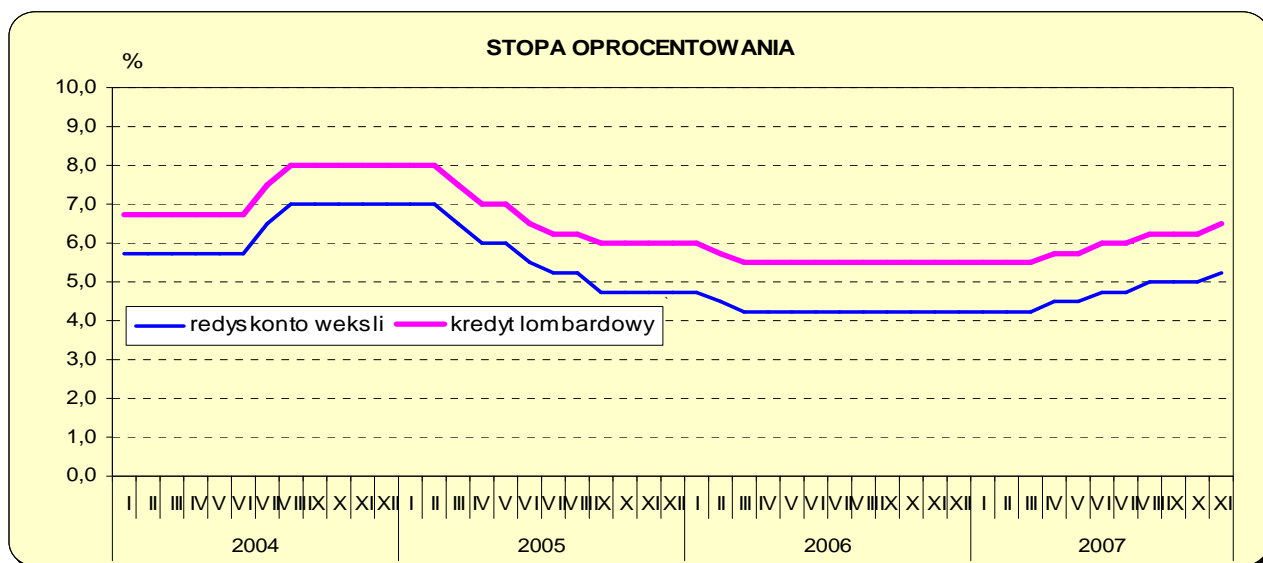
Wpływ poszczególnych czynników kreacji pieniądza na zmianę zasobów pieniądza ogółem kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	2007		
	IX	X	XI
	w mln zł		
Przyrost zasobów pieniądza ogółem.....	-713,3	4614,1	5706,3
aktywa zagraniczne netto	-8137,1	-5234,7	579,2
zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego	-1589,5	1297,7	-4565,3
nałeżności.....	8652,2	7802,2	8943,8
saldo pozostałych pozycji (netto).....	361,1	748,9	748,6

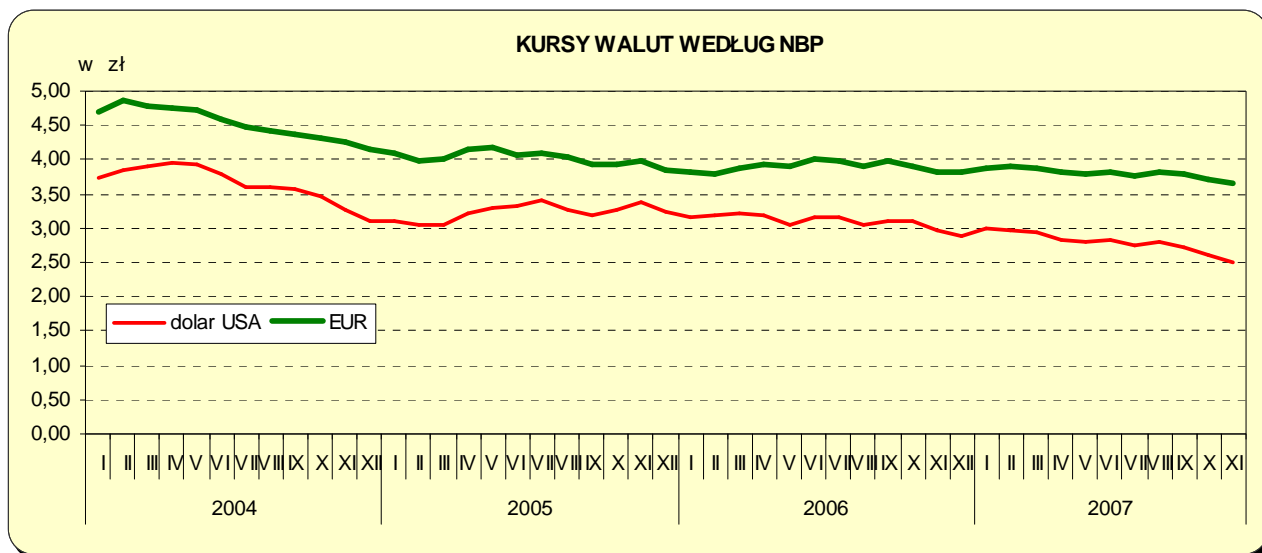
Na wzrost zasobów pieniądza w stosunku do poprzedniego miesiąca wpłynęło zwiększenie **depozytów i innych zobowiązań** o 7369,6 mln zł (o 1,6%), w tym depozyty i inne zobowiązania gospodarstw domowych wzrosły o 2,0% oraz przedsiębiorstw – o 2,8%. Natomiast depozyty i inne zobowiązania niemonetarnych instytucji finansowych obniżyły się o 5,4%, instytucji samorządowych – o 0,2%, a instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 0,4%.

Depozyty i inne zobowiązania w stosunku do listopada ub. roku wzrosły o 59605,2 mln zł (o 14,9%), w tym depozyty i inne zobowiązania gospodarstw domowych wzrosły o 10,1%, przedsiębiorstw – o 19,7%, instytucji samorządowych - o 30,6%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 17,4%, funduszy ubezpieczeń społecznych – o 73,8%, a instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 10,1%.

Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) zmniejszyły się w porównaniu z końcem października br. o 0,1% i były o 14,4% wyższe niż przed rokiem. **Pozostałe składniki M₃** obniżyły się o 1573,2 mln zł (o 11,2%) w porównaniu z poprzednim miesiącem oraz o 27,4% w stosunku do listopada ub. roku.

Obowiązujące od 30 sierpnia br. podstawowe **stopy procentowe** stosowane przez NBP, tj. stopa redyskontowa weksli i stopa kredytu lombardowego oraz stopa referencyjna zostały w listopadzie br. podwyższone odpowiednio z 5% do 5,25% i z 6,25% do 6,5% oraz z 4,75% do 5% w skali rocznej.

Średni miesięczny urzędowy **kurs euro** wyniósł w listopadzie br. 365,56 zł/100 EUR i obniżył się o 1,3% w stosunku do poprzedniego miesiąca, a w porównaniu z listopadem ub. roku - o 4,6%. Średni miesięczny urzędowy **kurs dolara amerykańskiego** wyniósł w listopadzie br. 249,15 zł/100 USD i był o 4,3% niższy niż w poprzednim miesiącu oraz o 16,2% niższy niż przed rokiem.

*

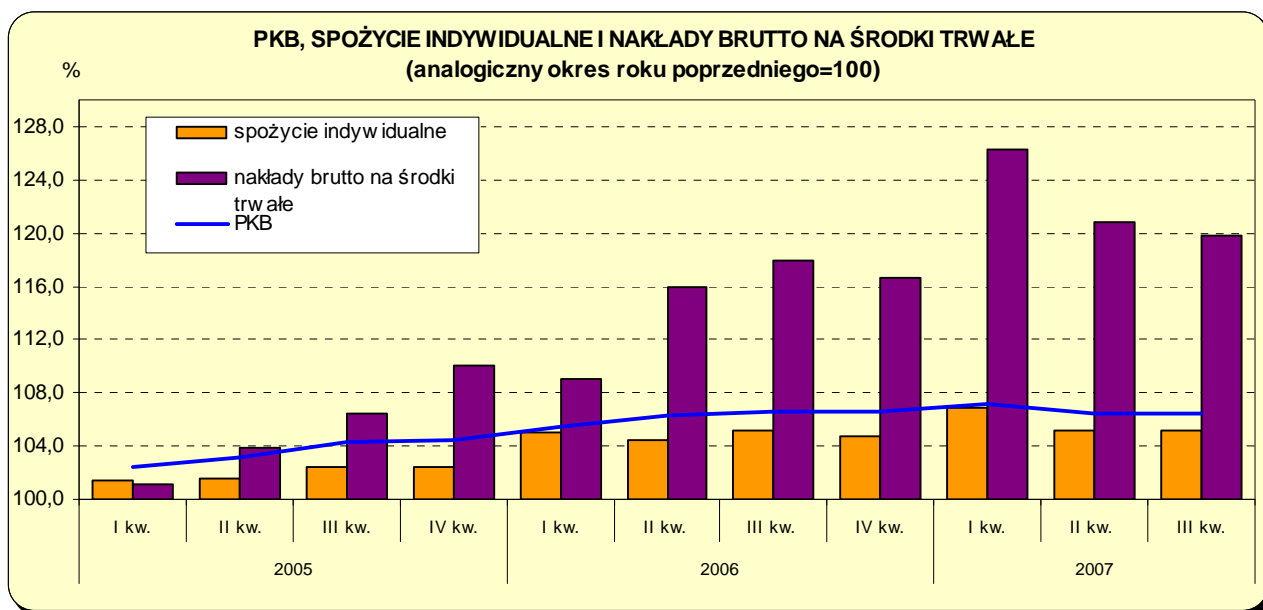
*

*

Produkt krajowy brutto

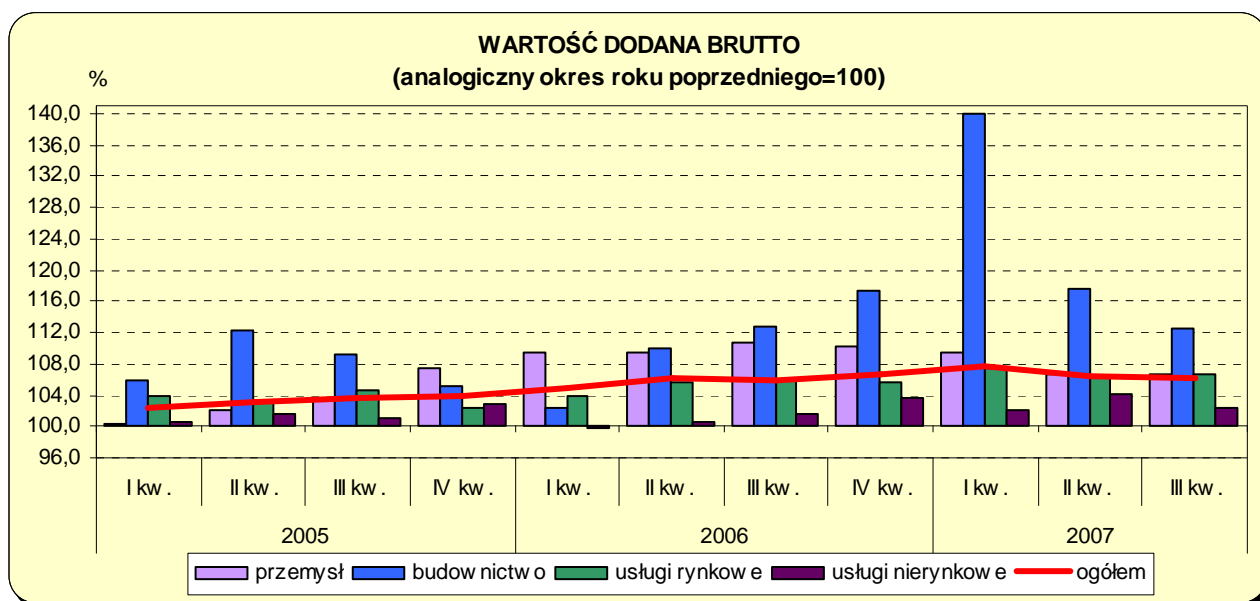
Według wstępnego szacunku, wzrost PKB w III kwartale, podobnie jak w II kwartale br., wyniósł w ujęciu rocznym 6,4%. W okresie styczeń–wrzesień br. produkt krajowy brutto był wyższy niż przed rokiem o 6,7%.

Głównym czynnikiem kształtującym dynamikę gospodarczą, tak jak w poprzednich kwartałach był popyt krajowy, którego tempo wzrostu w III kwartale br. wyniosło 7,4% w skali roku. Spożycie indywidualne zwiększyło się o 5,2% (wobec wzrostu o 5,1% w II kwartale), a jego wpływ na wzrost PKB, podobnie jak w II kwartale br. wyniósł 3,2 pkt. Wzrósł natomiast wpływ popytu inwestycyjnego (z 3,5 pkt do 3,8 pkt). Nakłady brutto na środki trwałe w III kwartale były o 19,8% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 20,8% w II kwartale), a w okresie trzech kwartałów br. odpowiednio 21,7%. Stopa inwestycji w okresie styczeń–wrzesień br. wyniosła 18,6% (przed rokiem 16,4%).

W III kwartale br. utrzymało się, obserwowane od roku, szybsze tempo wzrostu importu niż eksportu. Negatywny wpływ eksportu netto na dynamikę produktu krajowego brutto uległ ograniczeniu (do minus 1,1 pkt w III kwartale br., wobec minus 1,8 pkt w II kwartale br.).

Dynamika wartości dodanej brutto w III kwartale br. była wolniejsza niż w trzech poprzednich kwartałach (wzrost o 6,2% w skali roku), w tym niższe niż w I i II kwartale było tempo wzrostu w budownictwie (12,6%) oraz w przemyśle (6,6%). W usługach rynkowych wzrost wartości dodanej brutto był wyższy niż w II kwartale br. i wyniósł 6,8% w ujęciu rocznym.

W III kwartale br. wzrost produktu krajowego brutto w odniesieniu do II kwartału był nieco niższy niż odpowiednio w dwóch poprzednich kwartałach br. i wyniósł (po wyeliminowaniu wpływu czynników sezonowych) 1,2%, wobec 1,4%.

Produkt krajowy brutto^{a)} niewyrównany sezonowo (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2005	2006						2007			
	kwartały										
	I-IV	I-IV	I-III	I	II	III	IV	I	II	III	I-III
	w mln zł										
Spożycie.....	797 212,8	851 098,2	596 036,4	209 851,4	213 928,8	213 033,6	214 284,4	226 024,3	227 946,6	226 706,5	680 677,4
w tym:											
indywidualne.....	610 361,6	647 904,3	456 230,1	160 314,0	161 558,6	163 493,7	162 538,0	174 971,1	173 874,6	175 327,3	524 173,0
publiczne	177 785,5	193 707,8	133 024,2	47 181,0	49 853,2	47 249,6	49 424,0	48 528,9	51 379,2	48 688,2	148 596,3
Akumulacja brutto	189 444,4	223 718,2	115 519,0	34 981,9	44 629,7	53 044,7	91 061,9	43 055,4	58 564,6	65 301,3	166 921,3
w tym nakłady brutto na środki trwałe	179 180,0	208 864,1	107 083,9	30 577,2	43 806,2	49 831,7	84 649,0	39 265,1	54 453,2	61 489,5	155 207,8
Eksport.....	364 657,6	427 776,3	265 839,8	96 665,6	105 760,5	109 223,4	116 126,8	114 282,9	115 709,8	122 264,2	352 256,9
Import	368 012,5	442 398,7	268 145,1	98 784,5	109 194,3	113 791,9	120 628,0	116 644,2	122 014,0	127 471,4	366 129,6
Popyt krajowy	986 657,2	1 074 816,4	711 555,4	244 833,3	258 558,5	266 078,3	305 346,3	269 079,7	286 511,2	292 007,8	847 598,7
Produkt krajowy brutto	983 302,3	1 060 194,0	709 250,1	242 714,4	255 124,7	261 509,8	300 845,1	266 718,4	280 207,0	286 800,6	833 726,0
Wartość dodana brutto.....	866 329,5	931 343,4	626 516,8	217 153,5	224 376,1	227 308,1	262 505,7	237 431,1	244 545,6	249 285,4	731 262,1
w tym:											
przemysł	213 835,9	230 474,8	152 113,2	55 324,3	51 955,4	55 748,3	67 446,8	57 713,0	53 657,7	57 070,3	168 441,0
budownictwo	52 206,5	60 191,2	31 871,8	7 110,0	11 923,5	16 483,0	24 674,7	11 209,2	17 014,7	22 049,3	50 273,2
usługi rynkowe	431 834,1	465 090,0	317 139,9	106 057,8	119 238,1	114 474,8	125 319,3	117 835,0	129 328,9	126 626,3	373 790,2
w tym:											
handel i naprawy.....	164 154,5	177 631,8	122 307,9	43 196,0	43 179,2	44 703,2	46 553,4	49 857,6	48 204,8	50 272,1	148 334,5
transport, gospodarka magazynowa											
i łączność	62 701,4	67 334,0	46 443,2	13 684,2	16 644,0	19 198,4	17 807,4	14 582,1	17 162,2	20 758,8	52 503,1
usługi nierynkowe.....	129 218,0	135 953,4	94 740,8	38 138,9	30 182,8	30 763,5	36 868,2	39 751,7	32 693,6	33 058,4	105 503,7

^{a)} Szczegółowe informacje na stronie internetowej GUS w notatce pt. „Produkt krajowy brutto w III kwartale 2007 r.”

Adres internetowy: http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_pkb_3kw_2007_tablice.xls

Dynamika realna produktu krajowego brutto niewyrównanego sezonowo^{a)}

Wyszczególnienie	2005	2006						2007			
	kwartały										
	I-IV	I-IV	I-III	I	II	III	IV	I	II	III	I-III
	analogiczny okres poprzedniego roku=100										
Spożycie	102,7	105,1	105,2	105,8	104,6	105,1	104,7	105,5	104,1	104,3	104,7
w tym:											
indywidualne	102,0	104,9	104,9	105,0	104,4	105,2	104,7	106,9	105,1	105,2	105,7
publiczne	105,2	105,8	106,2	108,6	105,3	104,9	104,5	100,8	101,0	100,8	100,9
Akumulacja brutto.....	101,4	116,8	113,4	105,4	115,3	117,7	122,0	120,8	127,6	119,6	122,6
w tym nakłady brutto na środki trwałe	106,5	115,6	114,9	109,0	115,9	118,0	116,6	126,2	120,8	119,8	121,7
Eksport	108,0	114,6	116,4	122,4	112,8	114,6	110,1	111,7	106,5	109,3	109,2
Import.....	104,7	117,4	117,4	123,7	112,7	116,6	117,5	112,8	110,8	111,4	111,6
Popyt krajowy	102,4	107,3	106,5	105,8	106,3	107,4	109,3	107,7	108,2	107,4	107,7
Produkt krajowy brutto	103,6	106,2	106,1	105,4	106,3	106,6	106,6	107,2	106,4	106,4	106,7
Wartość dodana brutto	103,3	106,0	105,7	105,0	106,1	106,0	106,8	107,6	106,4	106,2	106,7
w tym:											
przemysł	103,5	110,0	110,0	109,5	109,6	110,8	110,2	109,5	106,7	106,6	107,6
budownictwo	107,8	112,5	109,5	102,3	110,0	112,7	117,3	140,1	117,6	112,6	120,0
usługi rynkowe	103,6	105,3	105,2	104,0	105,7	105,8	105,7	107,4	106,3	106,8	106,8
w tym:											
handel i naprawy	102,8	104,8	104,3	102,9	105,5	104,6	106,0	113,2	108,7	109,9	110,6
transport, gospodarka magazynowa i łączność..	103,6	107,3	107,3	106,2	107,0	108,3	107,4	104,2	104,5	104,1	104,2
usługi nierynkowe	101,6	101,4	100,6	99,9	100,7	101,5	103,6	102,1	104,1	102,3	102,8

^{a)} Ceny średnioroczne roku poprzedniego.

Dynamika realna produktu krajowego brutto wyrównanego sezonowo^{a)}

Wyszczególnienie	2005				2006				2007		
	kwartały										
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III
	okres poprzedni=100										
Spożycie	100,3	101,1	101,2	101,1	101,5	101,3	101,2	101,0	101,3	100,8	100,9
w tym:											
indywidualne	100,3	100,7	101,0	101,1	101,2	101,4	101,5	101,2	101,6	101,1	101,2
publiczne	100,8	102,1	101,5	101,3	102,0	100,6	100,6	100,2	99,7	100,4	99,9
Akumulacja brutto.....	100,8	97,9	104,0	104,0	103,7	104,4	105,7	105,6	104,5	105,5	102,2
w tym nakłady brutto na środki trwałe	100,6	102,1	102,0	104,1	102,5	105,6	104,7	104,1	105,9	104,1	104,9
Eksport	97,8	106,9	100,1	106,0	105,3	101,3	101,7	102,3	104,4	98,6	103,0
Import.....	97,6	106,3	101,2	106,6	106,3	101,1	102,8	104,5	103,9	99,6	103,2
Popyt krajowy	100,2	100,7	101,6	101,2	102,5	101,1	102,4	102,4	101,3	102,0	101,4
Produkt krajowy brutto	100,8	100,4	101,6	101,1	101,8	101,4	102,0	101,6	101,4	101,4	101,2
Wartość dodana brutto	99,3	103,1	100,3	100,6	102,7	100,3	102,2	101,8	102,0	100,8	101,2
w tym:											
przemysł	99,8	102,6	100,7	101,8	104,7	99,3	104,2	102,8	100,2	102,6	100,5
budownictwo	101,3	102,1	101,8	102,3	103,3	103,8	104,6	104,7	104,5	104,2	103,7
usługi rynkowe	100,5	101,3	100,8	100,7	101,5	101,5	101,8	101,5	101,7	101,3	101,6
w tym:											
handel i naprawy	100,8	101,0	101,1	101,1	101,3	101,1	101,2	101,6	108,7	98,1	100,1
transport, gospodarka magazynowa i łączność.....	101,2	101,8	101,2	102,2	102,2	101,5	102,5	100,7	100,0	101,3	101,4
usługi nierynkowe	99,8	101,6	99,7	100,6	100,2	99,9	100,5	100,7	101,0	101,0	100,7

^{a)} Ceny stałe przy roku odniesienia 2000.

Dynamika realna produktu krajowego brutto wyrównanego sezonowo^{a)}

Wyszczególnienie	2005				2006				2007		
	kwartały										
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III
	okres poprzedni=100										
Spożycie	100,3	101,1	101,2	101,1	101,5	101,3	101,2	101,0	101,3	100,8	100,9
w tym:											
indywidualne	100,3	100,7	101,0	101,1	101,2	101,4	101,5	101,2	101,6	101,1	101,2
publiczne	100,8	102,1	101,5	101,3	102,0	100,6	100,6	100,2	99,7	100,4	99,9
Akumulacja brutto.....	100,8	97,9	104,0	104,0	103,7	104,4	105,7	105,6	104,5	105,5	102,2
w tym nakłady brutto na środki trwałe	100,6	102,1	102,0	104,1	102,5	105,6	104,7	104,1	105,9	104,1	104,9
Eksport	97,8	106,9	100,1	106,0	105,3	101,3	101,7	102,3	104,4	98,6	103,0
Import.....	97,6	106,3	101,2	106,6	106,3	101,1	102,8	104,5	103,9	99,6	103,2
Popyt krajowy	100,2	100,7	101,6	101,2	102,5	101,1	102,4	102,4	101,3	102,0	101,4
Produkt krajowy brutto	100,8	100,4	101,6	101,1	101,8	101,4	102,0	101,6	101,4	101,4	101,2
Wartość dodana brutto	99,3	103,1	100,3	100,6	102,7	100,3	102,2	101,8	102,0	100,8	101,2
w tym:											
przemysł	99,8	102,6	100,7	101,8	104,7	99,3	104,2	102,8	100,2	102,6	100,5
budownictwo	101,3	102,1	101,8	102,3	103,3	103,8	104,6	104,7	104,5	104,2	103,7
usługi rynkowe	100,5	101,3	100,8	100,7	101,5	101,5	101,8	101,5	101,7	101,3	101,6
w tym:											
handel i naprawy	100,8	101,0	101,1	101,1	101,3	101,1	101,2	101,6	108,7	98,1	100,1
transport, gospodarka magazynowa i łączność.....	101,2	101,8	101,2	102,2	102,2	101,5	102,5	100,7	100,0	101,3	101,4
usługi nierynkowe	99,8	101,6	99,7	100,6	100,2	99,9	100,5	100,7	101,0	101,0	100,7

^{a)} Ceny stałe przy roku odniesienia 2000.

Skala wpływu poszczególnych kategorii na wzrost realny produktu krajowego brutto^{a)} (w pkt proc.)

Wyszczególnienie	2005	2006					2007		
	kwartały								
	I-IV	I-IV	I	II	III	IV	I	II	III
Popyt krajowy	2,5	7,3	5,8	6,4	7,5	9,3	7,7	8,2	7,5
Spożycie	2,2	4,1	5,0	3,9	4,2	3,4	4,7	3,4	3,5
w tym indywidualne ..	1,3	3,0	3,3	2,8	3,3	2,6	4,5	3,2	3,2
Akumulacja brutto.....	0,3	3,2	0,8	2,5	3,3	5,9	3,0	4,8	4,0
w tym nakłady brutto na środki trwałe.....	1,2	2,8	1,1	2,5	3,1	4,3	3,3	3,5	3,8
Saldo obrotów z zagranicą	1,1	-1,1	-0,4	-0,1	-0,9	-2,7	-0,5	-1,8	-1,1
<i>Produkt krajowy brutto ..</i>	<i>3,6</i>	<i>6,2</i>	<i>5,4</i>	<i>6,3</i>	<i>6,6</i>	<i>6,6</i>	<i>7,2</i>	<i>6,4</i>	<i>6,4</i>
<i>Wartość dodana brutto...</i>	<i>2,9</i>	<i>5,2</i>	<i>4,5</i>	<i>5,4</i>	<i>5,2</i>	<i>5,9</i>	<i>6,8</i>	<i>5,6</i>	<i>5,4</i>

^{a)} Ceny stałe średnioroczne roku poprzedniego.

Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju

Wyszczególnienie	Listopad 2007		Styczeń–listopad 2007
	zmiany w % w stosunku do		
	listopada 2006	października 2007	okresu styczeń–listopad 2006
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	+5,0	+0,3	+4,7
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu)	-24,8	-0,1	x
Wynagrodzenie miesięczne brutto w sektorze przedsiębiorstw .	+12,0	+4,8	+9,5
w tym w przemyśle	+12,6	+9,8	+9,2
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe)	+8,3	-4,9	+9,9
górnictwo	-6,4	-10,4	-0,6
przetwórstwo przemysłowe	+8,6	-5,8	+11,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	+12,2	+9,7	-1,5
Produkcja budowlano-montażowa (ceny stałe).....	+11,1	-16,3	+16,1
Mieszkania oddane do użytkowania	+24,4	-2,6	+16,3

Wyszczególnienie	Wrzesień	Październik	Listopad
	zmiany w % w porównaniu z poprzednim miesiącem		
Ceny produkcji przemysłowej	0,0	-0,3	0,0
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych	+0,8	+0,6	+0,7
w tym:			
żywność i napoje bezalkoholowe	+2,4	+1,7	+1,5
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	+0,6	+0,3	+0,2
mieszkanie.....	+0,3	+0,5	+0,3
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	+0,3	+0,6	+0,4
w tym nośniki energii	+0,4	+0,9	+0,6
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	+0,1	+0,2	+0,2
transport	+0,2	0,0	+1,3
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	+0,4	-0,2	+2,5

Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju

Wyszczególnienie a - 2006, b - 2007	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Bezrobotni zarejestrowani (w tys.)..... a	2866,7	2865,9	2822,0	2703,6	2583,0	2487,6	2443,4	2411,6	2363,6	2301,8	2287,3	2309,4
b	2365,8	2331,1	2232,5	2103,1	1985,1	1895,1	1856,1	1821,9	1777,8	1720,9	1719,4	
Stopa bezrobocia ¹⁾ (w %)..... a	18,0	18,0	17,8	17,2	16,5	15,9	15,7	15,5	15,2	14,9	14,8	14,8
b	15,1	14,8	14,3	13,6	12,9	12,3	12,1	11,9	11,6	11,3	11,2	
Zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w tys. osób..... a	4862	4861	4870	4889	4901	4918	4928	4943	4957	4971	4986	4995
b	5048	5070	5089	5105	5116	5144	5160	5182	5192	5220	5233	
Produkcja sprzedana przemysłu ²⁾ :												
poprzedni miesiąc=100..... a	92,0	100,0	116,4	90,4	107,3	102,6	93,8	102,4	109,2	104,3	97,3	93,3
b	100,2	97,9	114,7	91,4	103,0	100,2	98,1	100,9	105,7	109,7	95,1	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100..... a	109,8	110,2	116,4	105,7	119,1	112,2	114,3	112,6	111,6	114,8	112,0	105,9
b	115,4	113,0	111,3	112,6	108,1	105,6	110,4	108,9	105,4	110,8	108,3	
Produkcja budowlano-montażowa ²⁾ :												
poprzedni miesiąc=100..... a	27,8	113,1	134,0	112,4	133,3	124,6	88,8	112,3	118,9	110,9	78,6	144,8
b	37,9	110,5	119,0	110,6	113,2	111,2	101,4	108,5	104,1	115,4	83,7	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100..... a	92,2	96,5	115,5	104,1	113,4	115,7	104,9	115,3	121,0	128,7	123,3	117,9
b	160,5	156,7	139,1	136,9	116,3	103,7	118,5	114,4	100,2	104,3	111,1	
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)..... a	10192	18946	28284	35603	42206	50361	59906	68414	76581	87822	99363	115353
b	10185	18902	26976	35732	44221	52887	64357	75773	86444	101180	115532	
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych:												
poprzedni miesiąc=100..... a	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
b	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100..... a	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
b	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	
grudzień poprzedniego roku=100..... a	100,2	100,2	100,1	100,8	101,3	101,0	101,0	101,3	101,5	101,6	101,6	101,4
b	100,4	100,7	101,1	101,6	102,2	102,2	101,9	101,6	102,3	103,0	103,7	
Wskaźnik cen produkcji przemysłowej:												
poprzedni miesiąc=100..... a	100,2	99,9	100,7	101,5	100,4	100,9	100,7	99,9	100,0	99,5	99,3	99,5
b	100,6	100,3	100,5	100,5	100,4	100,5	100,3	100,3	100,0	99,7	100,0	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100..... a	100,3	100,7	100,9	101,7	102,3	103,0	103,5	103,3	103,6	103,2	102,5	102,6
b	103,1	103,5	103,3	102,2	102,1	101,7	101,4	101,8	101,8	102,0	102,6	

¹⁾ Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo.²⁾ Wskaźniki dynamiki obliczono przy wykorzystaniu cen stałych 2000 r.

(dok.)

Wyszczególnienie a - 2006, b - 2007	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹⁾ (w zł) .. a	2471,09	2526,22	2613,67	2570,05	2549,70	2624,93	2647,80	2611,93	2611,16	2657,99	2759,65	3027,51
b	2663,55	2687,48	2852,71	2786,29	2776,92	2869,69	2893,71	2885,97	2858,83	2951,67	3092,01	
poprzedni miesiąc=100..... a	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
b	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100 ..... a	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
b	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw przeciętna miesięczna 2000=100..... a	105,0	107,3	111,2	108,6	107,2	110,6	111,5	109,6	109,5	111,5	115,7	127,2
b	111,6	112,4	118,7	115,4	114,5	118,2	119,4	119,5	117,5	120,6	125,7	
Wskaźnik rentowności obrotu brutto ²⁾ - od początku roku (w %) ..... a	.	.	4,8	.	.	5,6	.	.	5,8	.	.	5,8
b	.	.	6,1	.	.	6,5	.	.	6,4	.	.	
Wskaźnik rentowności obrotu netto ³⁾ - od początku roku (w %) ..... a	.	.	3,6	.	.	4,5	.	.	4,7	.	.	4,7
b	.	.	4,9	.	.	5,3	.	.	5,2	.	.	
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)..... a	772,2	-6716,2	-9275,4	10070,2	14717,9	17694,2	15543,4	14482,5	14610,2	16636,7	18580,5	25063,1
b	3144,1	-2992,3	-5177,0	-2090,9	-4297,2	-3646,6	541,3	304,1	178,9	-4403,9	-6012,6	
Średnie kursy walut w zł - NBP												
100 dolarów USA ..... a	315,99	317,44	322,29	319,82	304,91	317,13	314,92	304,54	311,53	309,19	297,35	288,68
b	298,37	298,05	293,59	282,79	279,97	283,99	275,00	279,81	272,86	260,42	249,15	
100 euro ..... a	382,45	379,37	387,48	391,94	389,41	401,64	399,70	390,14	397,02	390,26	382,99	381,30
b	387,87	389,58	388,69	381,92	378,24	380,79	376,85	381,00	378,99	370,52	365,56	
Handel zagraniczny w mln zł												
eksport..... a	24577,0	24983,4	29384,8	26564,7	28668,5	29939,6	27790,1	27487,6	32108,5	33560,8	32070,2	26643,8
b	29152,7	29304,5	33796,6	30124,4	31610,2	31648,6	31092,1	31194,4	33030,0	36509,5	.	
import ..... a	27428,1	28094,0	33006,6	29459,6	33826,8	33354,7	32932,9	31746,5	35988,1	38329,2	36266,7	33596,8
b	33652,8	32737,6	39782,8	35534,6	37029,8	37478,1	37608,8	34428,6	38154,8	41299,5	.	
saldo ..... a	-2851,1	-3110,6	-3621,8	-2894,9	-5158,3	-3415,1	-5142,8	-4258,9	-3879,6	-4768,4	-4196,5	-6953,0
b	-4500,1	-3433,1	-5986,2	-5410,2	-5419,6	-5829,5	-6516,7	-3294,2	-5124,8	4790,0	.	

¹⁾ Łącznie z obowiązkową składką na ubezpieczenia społeczne.²⁾ Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności.³⁾ Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Unii Europejskiej

Wyszczególnienie	PKB		Handel zagraniczny				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^{a)}		Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych		Produkcja przemysłowa ^{a)}	
			eksport	import	saldo							
	2006	III kw 2007 ^{a)}	I-IX 2007			I-IX 2006		X 2006	X 2007	XI 2006	XI 2007	X 2007
	zmiana w % w ujęciu rocznym			w mld euro			w %		zmiana w % w ujęciu rocznym		zmiana w % 2000=100	
EU-27	3,0	2,9	.	.	.	.	7,8	7,0	2,1	3,1 ^{b)}	12,8	
EU-13	2,8	2,7	.	.	.	.	8,0	7,2	1,8	3,1 ^{b)}	12,9	
Austria	3,3	3,3	8	7	0,1	-0,9	4,5	4,3	1,6	3,2 ^{b)}	.	
Belgia	2,8	2,5	8	7	12,1	9,2	8,2	7,3	2,0	2,9	12,9 ^{b)}	
Bułgaria	6,1	.	12	44	-5,8	-2,1	8,2	6,2	5,9	11,4	79,0 ^{b)}	
Cypr	4,0	4,6	-5	7	-3,7	-3,3	4,3	3,8	1,3	3,2	.	
Dania	3,5	1,7	2	7	2,1	4,5	3,8	2,9	1,8	2,5	9,6	
Estonia	11,2	.	3	4	-2,3	-2,2	5,8	5,4	4,7	9,3	87,0	
Finlandia	5,0	4,1	9	9	5,0	4,6	7,5	6,8	1,3	2,1	16,8	
Francja	2,0	2,1	3	3	-31,3	-28,0	8,9	8,1	1,6	2,6	6,3	
Grecja	4,3	.	4	9	-28,2	-25,4	8,6	.	3,2	3,9	1,4 ^{b)}	
Hiszpania	3,9	3,8	4	3	-69,0	-67,2	8,3	8,1	2,7	4,1	10,5	
Irlandia	5,7	.	4	3	23,0	21,9	4,2	4,4	2,4	3,5	43,6 ^{b)}	
Litwa	7,7	11,6	10	15	-3,7	-2,9	4,8	4,3	4,4	7,9	85,4	
Luksemburg	6,1	.	-13	-8	-2,6	-2,1	4,8	4,9	1,8	4,0	19,1 ^{b)}	
Łotwa	11,9	.	23	26	-3,8	-2,9	6,4	5,0	6,3	13,7	43,9	
Malta	3,2	.	3	0	-0,7	-0,8	7,0	6,2	0,9	2,9	.	
Niderlandy	3,0	3,8	8	8	29,9	26,9	3,7	3,1	1,6	1,8 ^{b)}	6,9 ^{b)}	
Niemcy	2,9	2,5	11	6	146,8	112,1	9,4	8,1	1,5	3,3	20,6	
Polska	6,2	5,8	13	16	-11,9	-8,8	12,6	8,8	1,3	3,7	64,0	
Portugalia	1,2	1,8	9	5	-13,5	-13,9	7,9	8,2	2,4	2,8	6,6	
Republika Czeska	6,4	6,1	18	17	2,4	1,3	6,7	5,0	1,0	5,1	66,1	
Rumunia	7,7	.	12	27	-15,0	-9,6	7,2	7,3	4,7	6,8	43,6 ^{b)}	
Słowacja	8,5	9,7	29	25	-0,8	-1,6	12,6	11,2	3,7	2,3	69,4	
Słowenia	5,7	.	20	22	-0,6	-0,3	5,5	4,4	2,4	5,7	38,1 ^{b)}	
Szwecja	4,1	2,6	5	9	10,1	12,3	6,5	5,8	1,5	2,4	15,0	
Węgry	3,9	1,2	17	12	-0,4	-2,0	7,5	7,3	6,4	7,2	57,2	
Wielka Brytania	2,8	3,2	-14	-8	-100,0	-91,0	5,3	.	2,7	.	-4,1	
Włochy	1,9	1,9	12	6	-7,7	-18,7	6,5	.	2,0	2,6	-1,4	

^{a)} Dane wyrównane sezonowo.^{b)} Prognoza.

Źródło: Eurostat - Stan na 18. 12. 2007 r.